

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

X. ročník ● 4/2017

HEADANIE
STREDU

O B S A H

PIESNE	4
Fórum HRIECH Július Stupka	6
Rozhovor RENEŠANCIA SPOVEDE Jan Oslík	7
Téma HĽADANIE STREDU Marek Markuš	10
Úvaha O SÚŽENÍ A. Činčuráková Tipulová	16
Filozofické okienko ETIKA SPOLOČENSTVA II Ján Henžel	19
Reformácia UNIVERZÁLNOŠŤ REFORMAČNÝCH ZÁSAD Pavol Bomba	22
Misia NEPÁL, WYCLIFFE, PLANT	24
Úvahy z trolejbusu SLOBODA V ZAJATÍ Tomáš Komrská	29
Na margo dní AMNESTIA AKO EPIZÓDA Miroslav Kocúr	30
RELAX	31

G. Doré: Daniel v jame levov

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2017

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó,

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Rastislav Števkó **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 21. 4. 2017 **Tlač:** Express tlač

1. strana obálky: Jaroslav Beliš

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

MALÉ A VEĽKÉ VECI

Aj vás rozčuľuje nevhodné používanie zdrobnení, ktoré sa v poslednom čase dosť rozšírilo? U nás na strednom Slovensku je to tak. Od istého času vo firme namiesto „pošleme vám faktúru“ počúvame „pošleme vám faktúrku“. Alebo minule v reštaurácii jedna prezdvorilá čašníčka: „Momentíček, hneď vám prinesiem meníčko“. Iste, môžeme si povedať: je to vec vkusu, vlastne iba nešikovná snaha byť zdvorilým, a tak trochu nepekne znásilňovanie nášho jazyka – ale veď ono to prejde (a skutočne, zdá sa, že to už začína ustupovať).

Toto neadekvátne používanie zdrobnení mi však pripomína náš väčší a trvalejší problém: Našu (ne)schopnosť rozlišovať medzi naozaj malým a veľkým, medzi podstatným a nepodstatným, dôležitým a nedôležitým.

Problém máme pri posudzovaní osobných aj všeobecných vecí, pri posudzovaní dobrých aj zlých vecí. Deptá nás veľkosť rozbujneného zla a násilia, najmä ak sa nás priamo dotýka. Ľahko však strácame schopnosť vnímať veľkosť a silu dobra, ktoré drží náš svet pohromade. Prehliadame malé korene horkosti, z ktorých veľké zlo vždy vyrastá. Podceňujeme malé dobrá, z ktorých sa buduje hrádza proti zlu. Podľa knihy Prísloví pohrdame dňom malých začiatkov. Tak ľahko sa pomýlime a nevyhodnocujeme správne. Výsledkom je, že sa necháme oberať o radosť zo života, privaliť bremenami, ktoré niesť nemáme a neostane nám sila na to, čo by sme niesť mali.

Ozaj, kedy ste sa naposledy úprimne tešili z niečoho zdanlivo malého – napríklad zo závanu sviežeho vzduchu s príslubom jari..., z úsmevu..., z vône dobrej kávy...? Dokážeme sa ešte vôbec z takýchto vecí tešiť, alebo sme už tak silno chytení vo vleku „vykazovateľnosti“, že má pre nás hodnotu len to, čo vieme „vyprezentovať“ ako výsledok nášho úsilia – a za čo potom očakávame, že aj zožneme patričné uznanie?

Nechali ste sa v poslednom čase „vytočiť“ (napríklad nejakým politikom) tak, že vám to vážne pokazilo náladu a „odniesli“ si to aj ľudia okolo vás?

Kedy ste naposledy urobili drobnú vec, ktorá pribrzdila zlo? Nikto si to nemusel všimnúť, zdanlivo sa nič nestalo, iba sa nerealizoval možný negatívny scenár.

Na druhej strane – kedy naposledy sme boli prekvapení veľkosťou niečoho, čo Boh vykonal a nečakali sme to?

Skúsme hľadať nejaké riešenia nášho problému. Najprv krátka odbočka do fyziky: Ako určujeme veľkosť fyzikálnych veličín? Je to celkom jednoduché: pomeraním, porovnaním s etalónom, napríklad s metrom alebo kilogramom. Tak zistíme, že meraná vec má toľko a toľko metrov alebo toľko a toľko kilogramov, je taká dlhá alebo krátka, ťažká alebo ľahká, prosto: aká je veľká.

Iste, v reálnom živote to až také jednoduché nie je. Ale tento princíp do istej miery platí. Veci, s ktorými sa v živote stretáme, potrebujeme zasadiť do správneho rámca, vztiahnuť k niečomu, čo nám ukáže, aká je ich reálna veľkosť. Kde však tento rámec – použiteľný etalón – hľadať? (zvlášť v dnešnej dobe, keď sme si postmoderne všetky etalóny spochybnili, ba až zakázali).

Sme v čase Veľkonočných sviatkov. Veľká noc je tým, čo sa počas nej stalo, naozaj Veľká – mohla by sa volať aj Najväčšia a nebolo by to prehnané. Má ten potenciál byť etalónom, ktorý „preusporiada“ to, čo je naozaj veľké a malé; dáva to na pravú mieru. Etalónom, od ktorého sa odvíja veľkosť všetkého ostatného, čo nás v živote stretá.

Keď prijmem a prežijeme veľkosť tejto udalosti, naše vnímanie prestane primárne stáť na tom, čo vidíme okolo seba. Ako takí už nemusíme byť deptaní veľkosťou zla okolo nás – otvárajú sa nám oči pre to najväčšie dobro, prinášajúce neochvejnú nádej. Scitlivíme aj pre zdanlivo malé dobrá, ktoré prinesú radosť do našej všednosti, ale aj pre malé zlá, ktoré tak môžu byť v zárodku ľahšie porazené.

Verím, že ste aspoň malý kúsok z veľkosti Veľkej noci prežili aj počas týchto Veľkonočných sviatkov. ■

MIROSLAV MORAVSKÝ
(Cirkev bratská, Kalinovo)

K napísaniu piesne *Hľa, Baránok Boží* na text z Jánovho evanjelia bol jej autor Ivan Valenta inšpirovaný pri spracovaní slovenskej verzie *Pašii* nemeckého skladateľa Melchiora Vulpia (1570–1615). V roku 2013 – pri príležitosti 400-tého výročia ich vzniku – sa podujal túto skladbu prispôsobiť dikcii slovenského biblického textu. Keď pritom redigoval aj prílohu tematicky vhodných dopĺňujúcich zborov od rôznych skladateľov, dostal hudobný nápad k napísaniu novej piesne. Tak vznikla táto pieseň, vhodná na spoločné alebo zborové spievanie či už v pôstnom okruhu cirkevného roka, alebo aj pri Večeri Pánovej.

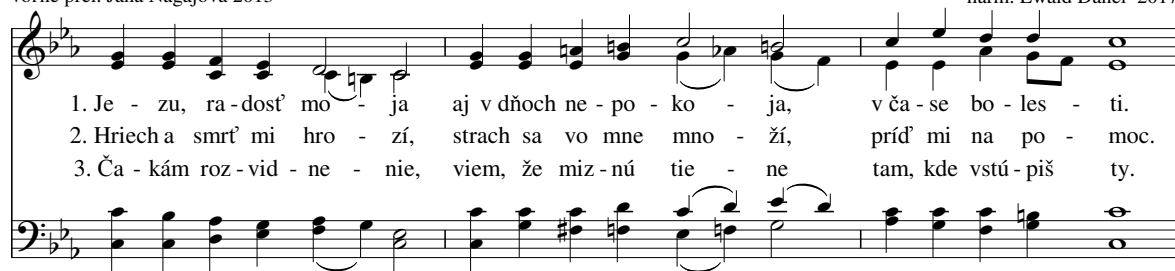
Známy chorál *Jezu, radost' moja* uverejňujeme s novým prebásnením textu originálu v civilnejšej poetike Jany Nagajovej. V hudobnom zápise sme použili starší spôsob písania chorálových piesní v hudobných frázach bez udania metra, bez taktových čiar, s použitím malých predelov, ktoré oddeľujú jednotlivé hudobné frázy.

Za SPS Ivan Valenta

Jezu, radost' moja

Johann Franck 1653
voľne prel. Jana Nagajová 2013

Johann Crüger 1653
harm. Ewald Danel 2017

1. Je - zu, ra - dost' mo - ja aj v dňoch ne - po - ko - ja, v ča - se bo - les - ti.
2. Hriech a smrť mi hro - zí, strach sa vo mne mno - ží, príď mi na po - moc.
3. Ča - kám roz - vid - ne - nie, viem, že miz - nú tie - ne tam, kde vstú - piš ty.

Keď sa ľa - kám zlé - ho, vy - slo - bod' ma z ne - ho, pý - tam sa, kde si.
Pa - ne môj a Bo - že, o - chrá - niť ma mô - že i - ba tvo - ja moc.
Na smú - tok a ra - ny tvo - ja ru - ka dá mi bal - zam mi - los - ti.

Ni - kto nie je a - ko ty, pre - to dví - ham svo - je dla - ne ku te - be, môj Pa - ne.
Tvo - je kríd - lo bez - peč - né na - do mnou sa roz - pre - stie - ra, si - lu dá - va vie - ra.
Kaž - dé mo - je trá - pe - nie pre - vy - šu - je lás - ka tvo - ja, Je - zu, ra - dost' mo - ja.

Hľa, Baránok Boží

Ján 1, 29

Ivan Valenta 2013

Hľa, Baránok Boží, hľa, Baránok Boží, ktorý sníma sveta hriech.

Hľa, Baránok Boží, hľa, Baránok Boží, ktorý sníma

sve - ta hriech. Hľa, Baránok Boží,

hľa, Baránok Boží, ktorý sníma sveta hriech, ktorý sníma

sve - ta hriech, ktorý sní - ma sve - ta hriech.

POZITÍVNA INICIATÍVA K OSLOBODENIU

JÚLIUS STUPKA
(kazateľ BJB vo Vavrišove)

V čase veľkonočného pozastavenia uvažujme o nevyspytateľnosti ľudského hriechu. Neraz ním bývame prekvapení a zaskočení. Dá sa vôbec slovami vystihnúť a opísať skryté pôsobenie zla – hriechu – na život? Povrchným pohľadom nepostrehneme zranenia a škody, ktoré aj „maličké“ zlo a prehliadaný hriech spôsobuje. Aj dnes je aktuálne, aby sme sa, podobne ako žalmista, postavili s otvoreným srdcom pred Hospodina:

Lež kto porozumie poblúdeniam?

A preto i od tajných ma očisti. (Ž 19, 13)

Človek sa vie, najmä myslou, ľahučko zatárať a stratiť. Či sa nám nestáva, že nedokážeme napríklad zastaviť hnev a následne definitívne zahrnúť hriech srdca? *Hnevajte sa, ale nehrešte; nech slnko nezapadá nad vašim hnevom.* (Ef 4, 26) Alebo bývame zaskočení inými prejavmi maskovaného zla. „Nezobliekame“ prejavy zla a tým strácame radosť z odpustenia a z duchovného rastu? *A keď ste už zobliekli všetku zlosť, všetku falošnosť, pokrytectvo, závišť a všetko ohováranie, túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste ním rástli na spasenie.* (1Pt 2, 1-2) Alebo si uľavujeme povrchným hodnotením blížnych a nevšímavo pohrdame slovom Pánovým: *Nesúďte, aby ste neboli súdení; lebo akým súdom súdite vy, takým budete odsúdení.* (Mt 7,1-2a) Inak povedané, po každom súdení prichádza Božia odpoveď; tak isto sme súdení – súdili sme vlastne seba a nevieme o tom. Vôbec sme si neuľavili. Čo bolo treba urobiť? Očistiť svoje srdce – vyznať v pokornej prosbe: *Aj od tajných ma očisti.*

Napríklad od nevedomého ponížovania a zľahčovania blížnych napriek výzve, aby sme považovali jedni druhých za vyšších od seba.

Nedajme sa popliesť. Z podstaty hriechu, jeho nevyspytateľnosti, je nemúdre potriediť ľudí na lepších a horších alebo vyhlasovať medzi sebou prvotriednych. Apoštol Pavol mal určite dôvod chváliť sa svojou kvalitou a bezúhonnosťou. Hovorí, že by mohol dúfať v telo – podľa spravodlivosti v zákone bol bezúhonný, vysoko ostatných prevyšoval a mal

dôvod začleniť sa medzi prvotriednych. Nerobí to. Pretože naplnením litery zákona, zachovaním nariadení človek neprekonáva skryté a nevyspytateľné pôsobenie hriechu v nás. Apoštol nevyzdvihuje svoj úspešný vzťah k Božiemu zákonu. Jadrne hovorí: *Ale to, čo mi bolo ziskom, položil som pre Krista za stratu.* (Flp 3, 7 – Roháčkov preklad) Mne žiť je Kristus, hovorí na inom mieste – to je život z Krista.

Taká je aj naša viera, ktorú vyznávame každú nedeľu v spoločenstve zboru. Viera v Pána Ježiša Krista z nás urobila už po prvom osobnom stretnutí s Ježišom ľudí, ktorí budú môcť spoločne žiť výzvy evanjelia bez súťaženia a predbiehania sa. *Spolu s Kristom som ukrižovaný a nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus.* (Gal 2, 20a) Je úsmevné, ak z času na čas oživa naše ego a my vystatovačne ukazujeme na seba.

Pri rozlúčke so svojimi učeníkmi Pán Ježiš medzi iným povie, že musí odísť a keď odíde, pošle im Radcu, Tešiteľa. Tešiteľ poučí – bude usvedčovať svet o hriechu. Pozoruhodné, že nie zastrašovaním a súdom, ale trpezlivou výchovou k životu v moci Ducha svätého. To je radostná správa evanjelia. Tešiteľ nás bude motivovať a vyslobodzovať k naplnenému životu. „V moci Jeho vzkriesenia má preniknúť Božie nové stvorenie, práve skrze nás, v plnej sile do tohto sveta.“ (N. T. Wright)

Nakoniec, radujte sa, bratia, zdokonaľujte sa, napomínajte sa, buďte jednomyselní, zachovávajte pokoj a Boh lásky a pokoja bude s vami. (2K 13, 11) ■

Túžba po zmierení je v každom z nás.

RENESEANCIA SPOVEDE

JAN OSLÍK

(Evanjelický farár v Modre,
bol tajomníkom Ekumenickej rady cirkví v SR.)

Koncom minulého roka sa v Starom Smokovci uskutočnila Dištriktuálna pastorálna konferencia evanjelickej cirkvi so zaujímavou témou: *Spoveď a jej renesancia v súčasnosti*.

Spoveď je často chápaná iba v zmysle odpustenia vín. Už menej sa hovorí o tom, že v spovedi dostávame ďaleko viac: uzdravenie nielen vo vzťahu k Bohu, ale aj k sebe samému a svojmu okoliu. V teológii sa čoraz viac začína poukazovať na to, že hriech zraňuje a spoveď je tým najúčinnnejším liečebným prostriedkom. O ďalších aspektoch spovede sa EMÍLIA MIHOČOVÁ rozprávala s **JANOM OSLÍKOM**, farárom v Modre.

Ako farár s dlhoročnou praxou môžete porovnávať – pozorujete pokles alebo nárast účastníkov na spovedi?

Keď sa pozrieme na štatistiky, tak väčšinou veľké pohyby v počtoch nezaregistrujeme. Závisí to od viacerých faktorov, napr. nárast, resp. pokles členov, vekové zloženie (nielen v našej cirkvi, ale v celej spoločnosti sa zvyšuje vekový priemer), ďalej ako často je spoveď a Večera Pánova ponúknutá. Dôležitým faktorom je tiež vyučovanie – vysvetľovanie, aký to má význam a prínos. V našom cirkevnom zbore v Modre sme zaznamenali výrazný nárast po tom, ako sme spoveď a Večeru Pánovu začali ponúkať častejšie a keď sme vždy znovu a znovu objasňovali ich prínos. Podobne to bolo aj na mojom predchádzajúcom pôsobisku v Sučanoch. Treba však povedať aj to, že to sú štatistiky počtu tých, ktorí pristupujú k Večeri Pánovej. Spoveď a Večera Pánova sú dve samostatné oblasti duchovného života a je nesprávne ich stotožňovať. Nie všetci, ktorí sa spovedajú pri spoločnej spovedi v kostole, idú potom aj k Večeri Pánovej.

Rovnako aj pri osobnej spovedi nenasleduje Večera Pánova, aj keď to nie je vylúčené. Vyznanie hriechov a prosba o zmilovanie sa deje na každých službách Božích v piesni Kyrie alebo formou konfiteoru, a ak to človek berie

vážne – s ľútosťou a túžbou po zmene, je to tiež spoveď. Spoveď má viaceré podoby a neviem, či sa to dá štatisticky zachytiť. Navyše dôležité je aj to, či je to úprimné alebo formálne, a toto – našťastie – nedokážeme posúdiť. Ale som presvedčený, že ľudia túžia po odpustení, lebo s bremenom hriechu sa nedá žiť.

Na novembrovej Dištriktuálnej pastorálnej konferencii ECAV odznela myšlienka, že Luther nikdy nezrušil osobnú spoveď. Vidíte ako reálnu možnosť obnoviť túto prax v evanjelickej cirkvi?

Je pravda, že Luther osobnú spoveď nezrušil. To, čo chcel, bolo, aby bola spoveď dobrovoľná. Napríklad v spise *O prijímaní sviatosti pod obojím* píše: „Súkromná spoveď sa nemá prikazovať, ale ani sa jej nemá brániť.“ Luther kládol v týchto veciach veľký dôraz na slobodu. To, čo sa robí len preto, lebo je to prikázané, sa veľmi často stáva len formálnym. Okrem toho, súkromná spoveď bývala častokrát zneužívaná na mocenské ovládanie a vydieranie. V našej cirkvi prax osobnej spovede existuje, ale nie je veľmi využívaná. Možno by pomohlo viac o tomto rozprávať, vysvetľovať, zbavovať sa predsudku, že je to „katolícke“, ponúkať túto možnosť a tiež uisťovať, že je to „bezpečný priestor“, pretože aj nás viaže spovedné tajomstvo.

Účinné je tiež stanoviť si pevný čas (napr. jeden deň v týždni v určitých hodinách), kedy človek môže prísť na osobnú spoveď.

V čom je osobná spoveď prínosom v porovnaní so spovedou všeobecnou?

Osobná spoveď môže byť prínosom pre ľudí, ktorí potrebujú o veciach, ktoré ich ťazia, s niekým hovoriť. Takáto spoveď môže pomôcť preniknúť hlbšie. Nebezpečenstvo je zas v tom, že si človek vyberie len niečo z toho, v čom zlyhal, a tak by som všeobecnú spoveď nepodceňoval.

Tá zas otvára priestor do šírky a závisí to aj od toho, akým spôsobom sa vykonáva. Ja sa snažím pri všeobecnej spovedi nechať priestor na to, aby sa každý mohol aj osobne zamyslieť nad svojím životom. Ľudia sú rôzni, pre niekoho je efektívnejší jeden spôsob, pre iného ten druhý.

Kým v minulosti bol spovedníkom farár, dnes ho nahrádzajú psychológovia a psychiatri. Prečo podľa vás inštitúcia cirkvi o túto úlohu prichádza? Stratila na dôveryhodnosti?

Dôveryhodnosť tu určite zohráva svoju úlohu. Ale pravda je aj to, že v minulosti psychológovia a psychiatri neboli a ľudia nemali inú možnosť. A tiež to, že tieto obory v poslednej dobe napre-

dovali a ponúkajú často kvalitnú pomoc, zatiaľ čo cirkev v tomto smere stagnovala, nedokázala efektívne využiť poznatky modernej psychológie a uchýlila sa skôr k boju proti nim. To samozrejme zjednodušujem, pretože existuje aj kresťanská psychológia a viacerí teológovia dokázali poznatky modernej vedy zakomponovať do svojej práce.

V čom je obsahový a kvalitatívny rozdiel medzi pomocou psychológa a spovedníka?

Dôležité je naučiť sa rozlišovať, kedy človek potrebuje pastorálnu starostlivosť, a kedy potrebuje špecifickú pomoc iného odborníka, ako napríklad psychiatra. Táto zásada platí obojstranne. Poznám psychiatricku, ktorá je zároveň aktívnou kresťankou a okrem odbornej pomoci smeruje ľudí k tomu, aby našli svoje miesto aj v cirkvi, pri Ježišovi. Mnohí psychológovia si tiež uvedomujú, že ľudia s duchovným zázemím sú vnútorne stabilnejší. Vzájomná spolupráca je určite dôležitá a prospešná. Rozdiel vidím v tom, že kresťanstvo ponúka jeden dôležitý krok navyše, povedal by som – ten najdôležitejší. Je to krok k odpusteniu. Po spovedi – po vyznaní hriechov a zlyhaní a prosbe o odpustenie – mi je zvestované, že moje hriechy sú zmazané, je mi odpustené. A ja môžem bez tohto bremena hriechu ísť životom ďalej. Teda nie že sa musím naučiť žiť s tým, aký som, ale môžem začať úplne nanovo. Pre mňa je toto úžasne oslobodzujúca skúsenosť.

Podobne to definoval aj profesor Peter Zimmerling (hlav-

ný rečník na spomínanej pastorálnej konferencii), ktorý poukázal na to, že psychoterapia je zameraná do minulosti, kým spoveď otvára perspektívu aj do budúcnosti. No podmienkou platnosti spovede je pokánie. Povedané civilným jazykom, schopnosť sebareflexie a sebakritiky – sme toho schopní? Prečo nám ide tak ľahko prehliadať brvno vo vlastnom oku a riešiť smietku v oku brata?

Našiel som jednu zaujímavú myšlienku, ktorá hovorí, že človek má tri tváre – jednu, ktorú ukazuje ľuďom, druhú, ktorú ukazuje sebe a tretiu, ktorú má naozaj. Vidieť seba samého takého, aký naozaj som, je jedna z najťažších vecí v živote. Aj sami pred sebou sa snažíme ospravedlniť. Vidieť chybu v inom, a tak sa ospravedlňovať a vyhovárať patrí k základným dôsledkom ľudského zlyhania. Prvé, čo Adam s Evou robili po páde, je to, že zvalovali vinu jeden na druhého (alebo tretieho). Vidieť smietku v oku brata a prehliadať brvno vo vlastnom oku nazývam „syndróm odpútania pozornosti“. Len aby si nikto nevšimol, aký som. Samozrejme, že to nefunguje – je to len ilúzia. Navyše ten, kto nedá pomôcť sebe, nedokáže pomôcť ani iným. Prešiel som obdobím, keď som od nikoho nechcel pomoc a všetko sa mi rúcalo. Bolo to ešte počas môjho štúdia a vtedy mi jedna spolužiačka napísala na dvere: Kde človek nechce pomoc, tam je aj Pán Boh bezmocný. Uznať si, že potrebujem pomoc, je pre človeka, ktorý chce byť pánom svojho života, ťažké. Ale hodnotné veci nebýva-

jú jednoduché. Je dobré aj pokánie začínať modlitbou, prosbou o pôsobenie Ducha Božieho, lebo sami zo svojich síl a schopností nie sme schopní tento krok urobiť. Luther vo vysvetlení tretieho článku Všeobecnej viery kresťanskej píše: „Verím, že ja zo svojho vlastného rozumu a zo svojej sily nemôžem v Ježiša Krista, môjho Pána, veriť, ani k Nemu prísť, ale že ma Duch Svätý evanjeliom povolal, svojimi darmi osvietil, v pravej viere posvätil a zachoval...“

Viete si predstaviť možnosť, že by ste niekomu neudelili rozhrešenie?

Nie, toto si predstaviť neviem. Ten, kto o rozhrešenie nestojí, ten si ho nepýta. A kto činí pokánie, tam nemám právo odmietnuť, lebo nevidím do ľudského srdca. Či to bolo úprimné alebo formálne, túto zodpovednosť nesie každý sám za seba. Neudelenie rozhrešenia bývalo a stále je prostriedkom uplatňovania moci. A to nie je mojou úlohou.

Už pri deťoch vidíme, že sa musia učiť schopnosti pomenovať, čo samé spravili zle. Vedeli by ste rodičom prakticky poradiť, ako k tomu môžu svoje deti a dospievajúcich tínedžerov viesť?

Ako prvé je dôležité, aby boli deti milované. Aby mali istotu, že rodičia ich pre chyby a zlyhania nebudú mať menej radi. Lebo hlavný dôvod, prečo nedokážeme priznať zlyhania, je strach, že nebudeme milovaní. Potom je potrebné, aby boli rodičia sami príkladom. Aby sa nehrali na dokonalých a bezchybných, aby ve-

deli priznať svoje chyby a dokázali požiadať o odpustenie. A aby dokázali svojim deťom skutočne odpustiť a dať im novú šancu. Neznášam vetu: Odpustím ti, ale nezabudnem. Toto nie je odpustenie. A treba tiež s nimi veľa rozprávať – o tom, čo je dobré a čo zlé, a čo zlo spôsobuje vo vzťahu – ako ničí a rozkladá. Je toho iste viac – vyšlo by to aj na knižku.

Čo môžeme spraviť, ak sa dostaneme do bludného kruhu ľútosti a pokánia?

Dostať sa do bludného kruhu znamená, že som neprijal odpustenie – nie že by mi nebolo ponúknuté, ale ja som ho nedokázal akceptovať. Že to, čo som vyznal, nosím stále na svojich pleciach. Tu pomôže asi len vždy znovu zvestovať evanjelium, hovoriť o tom, aká je Božia láska a modliť sa, aby Svätý Duch pre túto lásku a odpustenie otvoril ľudské srdce.

Špecifickou je spoveď vážne chorých a zomierajúcich v nemocnici. Má inú kvalitu, ako napríklad spoveď všeobecná v chráme?

Nedá sa povedať, že by spoveď chorých a zomierajúcich mala inú kvalitu. Je to síce na prvý pohľad iná situácia, ale v zásade ide o to isté: pripraviť sa vykročiť ďalej – v jednom prípade ešte vždy do časnosti, v druhom prípade do večnosti. A keď vezme tento život vážne ako súčasť večnosti, potom aj všeobecná alebo osobná spoveď, ktorá nie je uskutočňovaná v takých hraničných situáciách ako choroba alebo smrť, má nesmiernu hodnotu. Môj otec (svokor) chodí do diakonického zariadenia medzi starších ľudí a s obľubou sa pýta, či si myslia, že majú život za sebou alebo pred sebou. Zatiaľ všetci odpovedali, že život majú za sebou. A on hovorí: „Nie, život máte pred sebou.“ Toto je jeden z dôležitých momentov aj pri spovedi chorých a umierajúcich – nádej, že život máme pred sebou napriek zdaniu, „že všetko

sa končí“ a práve v hraničných situáciách dokážeme túto skutočnosť intenzívnejšie vnímať a brať viac vážne. Moja skúsenosť je, že keď človek zloží to bremeno hriechu a ľudskej biedy, prichádza za tým pokoj. Človek dokáže odísť.

Máte vy sám ako farár niekoho, komu sa môžete aj osobne vyspovedať?

Priznávam, že v tomto nejdem príkladom a v súčasnej situácii, ktorú vnímam ako krízu vzťahov, si to ani neviem predstaviť. Naša cirkevná štruktúra toto vlastne ani neumožňuje, lebo naši predstavení majú nad nami disciplinárnu moc a to sa vylučuje s úlohou spovedníka. Niekoľko, kto by nás mal pastorálne na starostlivosť, nemáme. Niektoré veci riešim s manželkou, ktorá je tiež farárka a niektoré – teda vlastne všetky – priamo s Hospodinom. Pri spovedi v kostole, aj vtedy, keď som v úlohe spovedníka ja sám, vyznávam svoje hriechy a zlyhania – to všetko sa týka aj mňa. Niekedy sa prichytím, že spovedám viac seba ako iných.

Aký je váš názor na spoločnú spoveď manželov?

Myslím si, že spoveď je veľmi osobná záležitosť. Pokiaľ sa to týka nejakého spoločného zlyhania, tam by to možno šlo. Nemám s tým skúsenosť, ale zdá sa mi, že by to mohlo narobiť skôr škodu ako úžitok. Aj keď si ľudia častokrát myslia, že sú dosť silní a že ich vzťah je dostatočne pevný na to, aby to zvládli, nie vždy to tak je. A niekedy sa tým len spôsobí nová rana, ktorá zostane neliečená.

Pozorujete pri mládeži, že túži po osobnej spovedi? Na stretnutiach a letných táboroch niekedy píšete svoje hriechy na lístočky a pália ich, alebo ich pribíjajú na kríž, čo je tiež istá forma spovede...

Túžba po odpustení, zmierení je v každom človeku bez ohľadu

veku. Výnimkou nie sú ani mladí ľudia. Pre nich je typické, že hľadajú nové formy, a je to celkom prirodzené. Ak im to pomôže a nie je to nejaký nezmysel, tak mi to neprekáža. Židia majú na nový rok (Roš ha-šana) zvyk, ktorý sa označuje Tašlich. Je to symbolické odhodnenie hriechov do vody (rieky, jazera alebo mora) ako znamenie individuálneho pokánia. Tento zvyk je odvodený z Micheášovho proroctva (Mich 7, 18–20), kde sa okrem iného hovorí: *Zlútuje sa opäť nad nami, rozšliape naše viny a uvrhne do hlbín mora všetky naše hriechy*. Symbolika mala a má aj v cirkvi veľký význam. Čo mi prekáža, je, keď sa z vyznávania hriechov stane módný trend, keď sa to robí pre imidž – pozrite, aký som pokorný. A ešte to, keď sa robia hriechy z vecí, ktoré hriechom nie sú. S mladými ľuďmi treba o týchto veciach veľa rozprávať.

Ďalšou možnosťou je každodenná, súkromná spoveď, ktorá sa realizuje medzi mnou a Bohom. Existujú pomôcky, ktoré nám pomôžu pri poctivom sebaskúmaní?

Pomôckou pre takúto každodennú spoveď môže byť Desiat Božích prikázaní, rôzne spovedné modlitby, žalmy alebo vlastné otázky, čo som počas dňa urobil alebo zanedbal, koho som potešil a koho zarmútil a pod. Každodenná spoveď je veľmi dôležitá, aj keď sa realizuje zriedkavo. Pokánie je podľa Luthera každodennou záležitosťou a je vlastne pokračovaním Krstu svätého. V *Malom katechizme* pri vysvetľovaní krstu Luther na otázku: „Čo znamená takéto krstienie vodou?“ píše: „Znamená, že starý Adam (t. j. hriešny človek) má byť v nás každodennou ľútosťou a pokáním so všetkými hriechmi a zlými žiadosťami topený a mŕtvený a že zase každý deň má v nás vychádzať a povstávať nový človek, ktorý by v spravodlivosti a čistote života žil pred Bohom naveky.“ ■

Evanjelický východ, 2/2017

Daniel – štvrtý z tzv. veľkých prorokov. Izraelec, možno kráľovského alebo šľachtického pôvodu, žil v 6. storočí pred Kristom. V treťom roku kraľovania Jojakima (Judský kráľ) sa ocitol medzi zajatcami, ktorých odviezol kráľ Nebukadnecar do babylonského zajatia. Daniel sa preslávil svojou inteligenciou a prorockými videniami a zaujal vysoké postavenie na dvore babylonských kráľov. Do tohto historického obdobia nás uvádza autor v úvahe

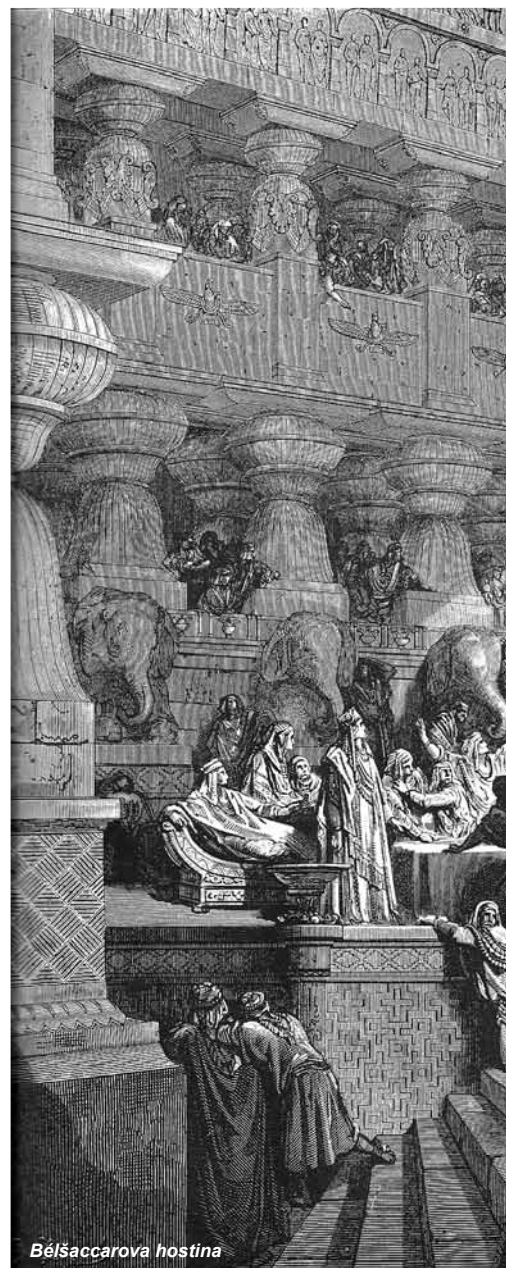
HĽADANIE STREDU

MAREK MARKUŠ

Ilustrácie:

GUSTÁVA DORÉ: Biblia, Tours 1866, Gemini 1990

Aké bláznivé bolo od Belšaccara poriadať veľké pitky v čase, keď má pred bránami Babylona perzskú armádu! Historici však upozorňujú, že v tú noc nebol Babylon dobytý vojensky. Zdá sa, že okrem samotného Belšaccara nebol nikto iný zabitý. Rozhodujúce vojenské víťazstvo sa odohralo skôr, pri meste Opis, asi 50 míľ od Babylonu už v júni roku 539, ale Belšaccar bol zabitý až v októbri. Vyzerá to skôr na palácový prevrat. Hostina bola možno posledným a zúfalým Belšaccarovým pokusom dostať veľmožov späť na svoju stranu. Ale kocky už boli hodené – miestny establishment pochopil, kam sa presúva ťažisko moci, a s Peržanmi už zrejme mali urobené potrebné dohody. Bolo už len treba odstrániť Belšaccara a jeho otca Nabonida. To sa podarilo a moc preberá médsky Dárius.

Belšaccarova hostina

Daniel 6, 1-10 Izaiáš 44, 2-45, 6

Pozrime sa postupne na tri postavy nášho príbehu: Veľmoži, Kráľ Dárius a samotný Daniel.

Veľmoži

Náš príbeh je osadený do staroveku, keď mali králi nielen absolútnu a neobmedzenú moc, ale často aj status uctievaného božstva. Avšak v Babylone sa okrem kráľa vytvorila aj vrstva mocných veľmožov a vládnych úradníkov. Možno to bol dôsledok obdobia mentálnej neprítomnosti šialeného Nebukadnecara ku koncu obdobia jeho vlády, a potom neskôr dôsledok fyzickej neprítomnosti kráľa Nabonida, ktorý sa pred Perzským ohrozením zbabelo skrýva niekde v púšti a výkon moci má formálne v rukách slabý Belšaccar. Reálnu moc a vplyv v tomto období zjavne získavajú miestni veľmoži – vrstva, ktorú náš Mečiar nonšalantne nazýval „osvedčené manažmenty“, alebo, ako ich dnes voláme bez obalu – „oligarchovia“. Ľudia, ktorí sa majú dobre v každom režime. Sú šikovní, možno aj pracovití, niektorí sú veľmi charizmatickí, ale všetci sú naprosto pragmatickí a úplne nemorálni. V Babylone pred 2500 rokmi to nebolo inak ako dnes. Veľmoži však nepočítali s tým, že s odstránením Belšaccara a dohodou o rozdelení moci a vplyvu s Peržanmi sa na scénu vráti starý Daniel – problémový Žid. Nevedia ho prichytiť pri žiadnej zlodejine. Svojou poctivosťou a transparentnosťou im kazí kšefty. Majú o ňom hrozivé dôkazy, že on vidí, čo iní nevidia. Možno im vidí až na dno ich skazených duší, možno im číta myšlienky a možno vie dopredu odhaliť ich intrigy a podvody. Potom, čo sa im nejakou šikovnou dohodou s Peržanmi podarilo udržať si vplyv a majetok, je Daniel ohrozením, ktorého sa musia raz a nadobro zbaviť.

Satrapovia teda zorganizovali veľmi šikovné spiknutie – polichotili novému kráľovi, že na 30 dní sa pozastavia všetky náboženské slobody. Aby sa upevnila autorita a rešpekt voči novému vládcovi, všetci obyvatelia ríše budú môcť uctievať len jeho. Dárius nebol žiadny hlupák ani politicky neskúsený vládca. Ústupok voči miestnemu establishmentu v Babylone naznačuje, že im bol zrejme zaviazaný za pokojné prevzatie moci a súčinnosť pri odstránení Belšaccara a Nabonida. Či už tak alebo onak, kráľ Dárius tento zákon podpísal.

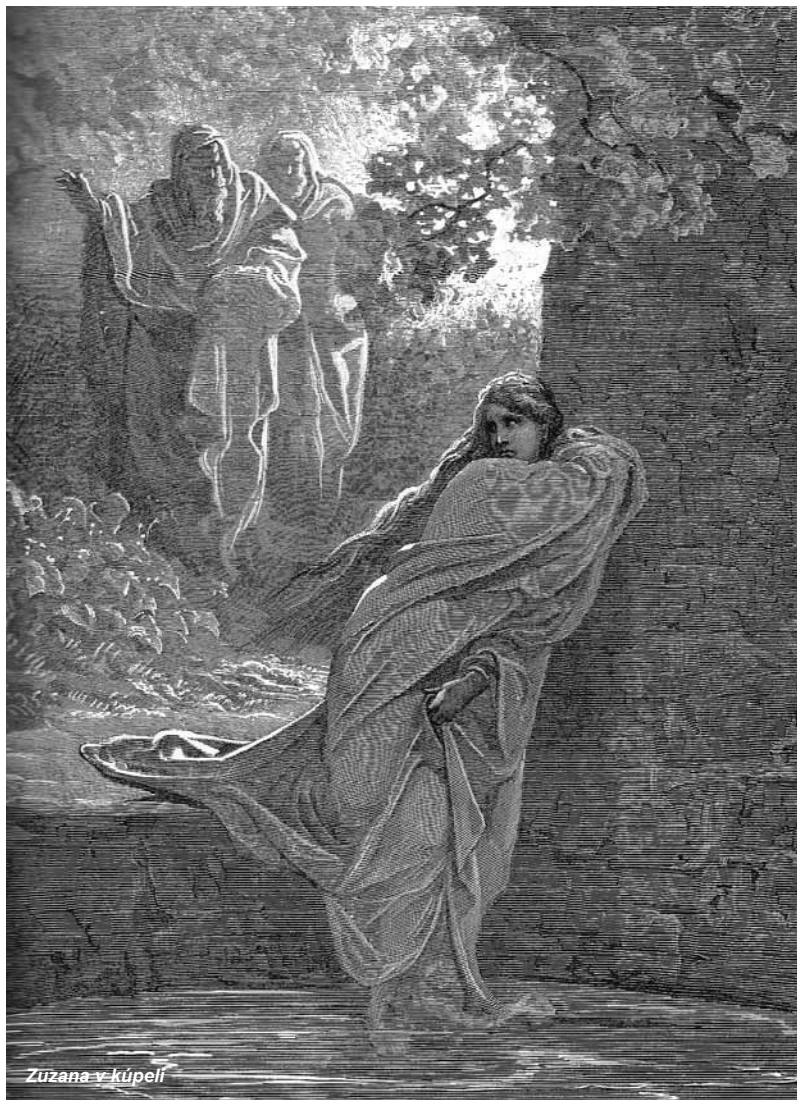
Kráľ Dárius (alias Kýros Veľký)

Kto bol Kýros Veľký? Postupným podrobením všetkých okolitých národov – od Stredozemného mora na západe až po dnešný Pakistan na východe – sa stal zakladateľom Perzskej ríše, ktorá bola dovtedy najväčším známym štátnym útvarom. Kýros zabezpečoval riadenie obrovskej ríše šikovnou rovnovou centralizácie (najmä vojenskej moci a kontrolou obchodných ciest) a zároveň decentralizáciou správy miestnych vecí. Aj náš text hovorí o tom, ako rozdelil správu krajiny medzi 120-tich miestodržiteľov. Centrálna vláda mala len troch členov – do jednej z týchto troch vrcholných funkcií v štáte bol vymenovaný náš Daniel. Jednou zo stratégií Kýra pre udržanie mieru a poriadku bolo rešpektovanie náboženskej plurality a rovnosti náboženstiev v jeho mnohonárodnej ríši.

Chaim Potok v knihe *Putování – dějiny Židů* o Kýrovi hovorí toto:

„Tretieho dňa babylónskeho mesiaca marčešvan, zodpovedajúceho nášmu októbru až novembru, vstúpil kráľ Kýros do Babylona. Ľud mu vystlal cestu zelenými ratoľstami a vítal ho ako svojho pravého kráľa. Izaiáš ho nazýva pastierom Hospodinovým... Kýros bol Hospodinovým

ný... To Izaiáš trochu preháňa, nie? Je veľmi pravdepodobné, že Daniel mal k dispozícii Izaiášove texty. Veď práve tu, v Babylonskom vyhnanstve sa formuje konečná štruktúra a terajšie znenie hebrejskej časti Biblie. Takže keď sa objaví Kýros, tento zaslúbený kráľ – vysloboditeľ Izraela, Daniel sa mu napriek vysokému veku plne dáva do služieb a rýchlo sa z nich stávajú priatelia.

Zúzana v kúpeľi

služobníkom, Jeho priateľom, Jeho pomazaným... Kýros sa poklonil bohu Mardukovi v jeho chráme a nariadil, aby sa všetci bohovia vrátili do svojich miest. Svojich vojakov varoval pred tvrdým zaobchádzaním s obyvateľstvom. Bol tolerantný voči všetkým náboženstvám a v celej svojej ríši podporoval obnovu starých chrámov.“

Naozaj – o tomto pohanskom kráľovi prorok Izaiáš v 44. kapitole píše: *Kýra volám môj pastier... Takto hovorí Hospodin svojmu pomazanému, Kýrovi...*

Boží pastier? Hospodinov pomazaný? Izaiáš tu naozaj používa hebrejské slovo „mesiáš“ – pomaza-

Keď kráľ Dárius (alias Kýros) prišiel na to, že obeťou nariadenia, ktoré mu podstrčili satrapovia a ktoré zrejme považoval za neškodné, sa stal jeho priateľ Daniel, snaží sa ho všemožne zachrániť. Rovnosť pred zákonom a prísnosť dodržovania zákonov je však dôležitou stratégiou Kýrovej vlády. Vlastný rozsudok teda nemôže zmeniť ani on:

...Kráľ teda vydal rozkaz. Priviedli Daniela a hodili ho do jamy levov. Kráľ povedal Danielovi: Boh, ktorému ustavične slúžiš, ťa zachráni. Priniesli kameň a umiestnili ho nad otvor jamy a kráľ ju zapečatil svojím pečaťným prsteňom aj pečaťnými prsteňmi svojich veľmožov, aby sa v Danielovom prípade nič nemohlo zmeniť. Potom kráľ išiel do svojho paláca a strávil noc v pôste, bez rozptýlenia a spánku.

Tohto kráľa si história zapamätala ako Kýra Veľkého a prímiením Veľký sa zrejme naznačovala veľkosť a významnosť jeho ríše. Zdá sa mi však, že aj týmto príbehom si obdivuhodný kráľ Kýros zasluhuje prímienie Veľký najmä svojím pevným charakterom a prekvapivou vierou.

Daniel

Keď sa Daniel dozvedel, že písomný rozkaz je podpísaný, išiel do svojho domu. Okná hornej izby smerujúcej k Jeruzalemu boli otvorené. Trikrát denne si tam klakol na kolená, modlil sa a vzdával vďaky pred svojím Bohom tak, ako to robieval...

Danielova reakcia na sprisahanie oligarchov sa vždy spomína ako vzor osobnej zbožnosti a vernosti vo viere. A Daniel určite takým vzorom je. Čo sa tu však na pozadí deje? Čo tlačí Daniela na kolená trikrát denne, určite veľmi zaneprázdneného vice-premiéra najväčšej ríše vtedajšieho sveta?

V 9. kapitole máme Danielovu dlhú zástupnú kajúcnu modlitbu za celý Izrael a Daniel končí takto: *...Pane, rozjasni svoju tvár nad spustošenou*

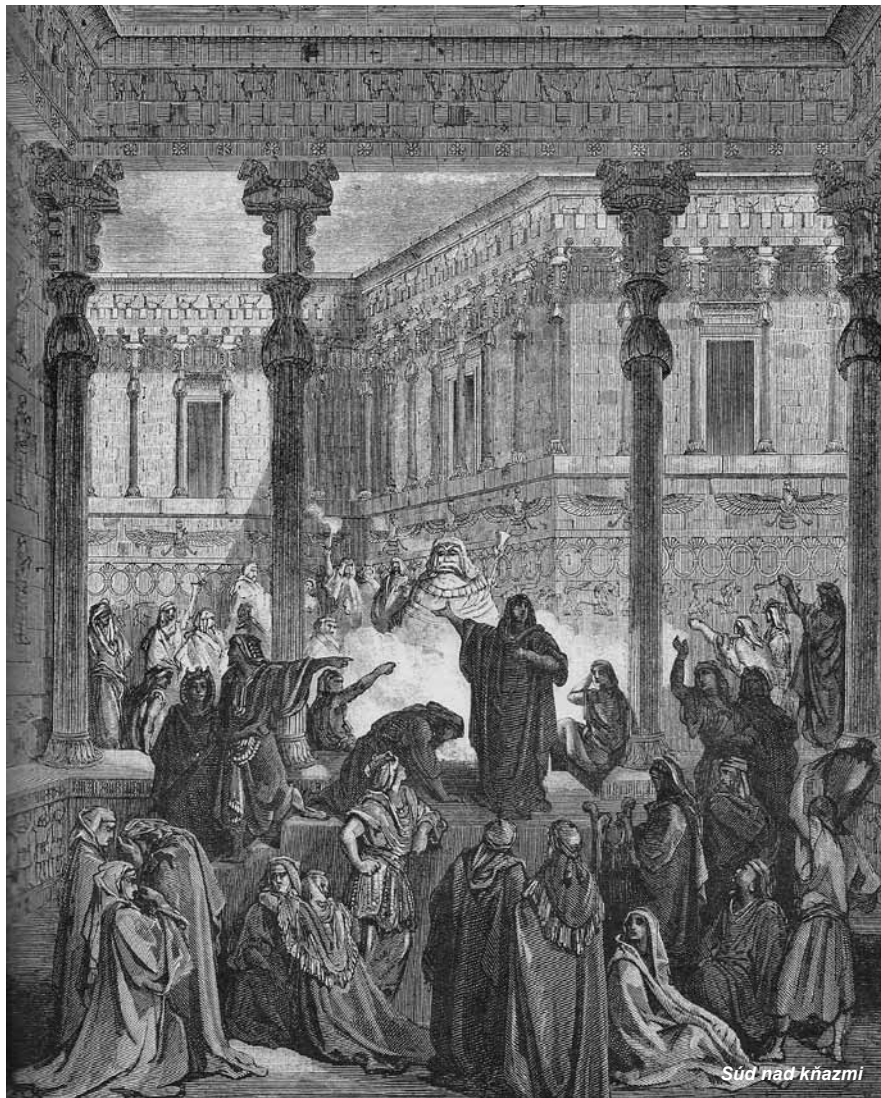
svätyňou. Bože môj, nakloň svoje ucho a počúvaj. Otvor svoje oči a pozri na naše zničené mesto, ktoré nesie tvoje meno. Svoje prosby ti nepredkladáme pre svoju spravodlivosť, ale pre tvoje veľké milosrdenstvo. Pane, počúvaj! Pane, odpusť! Pane, vypočuj a konaj! Nemeškaj, kvôli sebe samému, Bože môj, lebo tvoje mesto a tvoj ľud nesú tvoje meno...

Náš priateľ a bývalý dlhoročný riaditeľ komunity L'Abri v Anglicku, Andrew Fellows, hovorí, že každá fungujúca zdravá komunita viery musí mať svoj jasný stred, ktorý definuje poslanie, hodnoty a návyky komunity. Týmto stredom však nemôže byť idea komunity ako takej, t. j. vzťahy medzi ľuďmi, akokoľvek priateľské. Cieľ, aby nám spolu bolo dobre, jednoducho nestačí. Skutočným stredom komunity musí byť niečo, čo komunitu ďaleko presahuje... Komunita, ktorá stratí takýto svoj stred, je odsúdená na zánik.

Danielov zápas

Myslím si, že o toto zápasí Daniel v Babylone. Stred Izraelskej komunity viery bol po stáročia vyjadrený dvoma skutočnosťami – kráľovstvom a chrámom. Keď dal Hospodin nové mená Abramovi a Sáraraj, meno Abrahám znamenalo *Otec národov*, z ktorého vyjdú králi a Sára znamenalo *kňažná*. Kráľovstvo a chrám – to je dvojediný stred, ktorý definoval všetko, čím a kým Židia sú, ako majú žiť, kto je ich Boh a ako sa k nemu dá priblížiť. A stred ich existencie prestal existovať. Daniel preto trikrát denne upína svoj pohľad k Jeruzalemu – nie však v nádeji, ale s obrovskou otázkou a naliahavosťou voči Bohu. *Pane, rozjasni svoju tvár nad spustošenou svätyňou... Otvor svoje oči a pozri na naše zničené mesto...* Svätyňa a mesto kráľov ležia v troskách a 70 rokov vyhnanstva sa blíži k svojmu koncu. Daniel študuje Jeremiášove listy a hľadá odpovede. Nik však nepozná aktuálnu politickú situáciu na Blízkom a Strednom východe lepšie ako Daniel. Keď všetko dobre pôjde s kráľom Kýrom, Izraelský národ sa bude môcť vrátiť. Obnovenie

kráľovstva je však ilúzia a Daniel to veľmi dobre vie. Nielen že je sám vice-premiérom ríše, ktorá v súčasnosti celému regiónu vládne železnou rukou, ale jemu samotnému bol vývoj rozdelenia moci veľmi presne zjavený – po Peržanoch príde grék Alexander Veľký a po ňom príde Rím. Vo svojich videniach síce videl aj nastolenie akéhosi konečného kráľovstva na konci vekov, ale ako sa

to stane? A čo budeme dovedy robiť? Ako bude Izrael žiť po návrate z exilu? Čoho sa máme chytiť?

Ako sme už spomenuli, v období Babylonského zajatia dochádza k zbieraniu, triedeniu a zrejme k posledným edičným úpravám súčasného kánonu Hebrejskej Biblie. Viem si živo predstaviť, že Daniel bol do tohto procesu zapojený – ako vysoký štátny úradník mal prístup do všetkých kútov ríše, do všetkých knižníc a archívov. Mohol zhromaždiť najcennejšie rukopisy alebo dať do Babylonu predviesť pamätníkov a rozprávačov ústnej tradície a dať ich príbehy zapísať.

Táto otázka je totiž otázkou života a smrti celého národa – ak sa im nepodarí nájsť nový stred, návrat domov z exilu bude len pokračovaním a možno urýchlením ich konca. A tak starší kňazi Izraela s bážňou začínajú kompilovať texty a knihy Mojžišovho zákona, historické zápisy kráľovských aj

Takže toto rieši Daniel. Toto páli Daniela. A miestni oligarchovia v situácii, keď Daniel hľadá odpoveď na historickú otázku, čo bude stredom ich života, čo nahradí spustošenú svätyňu a zničené kráľovské mesto, chytajú Daniela do pasce kvôli svojim mocenským záujmom a kšeftom. Bože, myslíš to vážne? Ja tu zápasím o budúcnosť tvojho ľudu a teraz toto?

Danielov súdvy

kňazských kronikárov, výroky prorokov, piesne, básne, príslovia a iné príbehy, ktoré doteraz medzi nimi vznikli. V úzkom kontakte s babylonskými a inými blízkovýchodnými starovekými textami, zhromaždenými v knižniciach Babylonu, im zrazu vystupujú dôležité styčné body a ešte dôležitejšie rozdiely ich rozprávajú v kontraste k rozprávaniu okolitých národov o stvorení, o potope, o mesiášskych mýtoch. A komunita, ktorá stratila svoj stred, sa chytá tohto dedičstva, ktoré ich definuje, ktoré ich odlišuje od všetkých ostatných a ktoré im dáva nádej a zmysel existencie.

Hľadanie nového stredu – cez jamu záhuby a nové ráno...

V Mojžišovom zákone myslím neexistuje nariadenie žiadnej rannej, poludňajšej a večernej modlitby. Jediná referencia je 55. Žalm, ktorý je Dávidovým úzkostlivým volaním o záchranu vo veľmi podobnej situácii Absalónovho sprisahania: *Večer, ráno i napoludnie vzdychám a nariekam...* Viem si živo predstaviť, že Daniel sa v ten deň, okrem svojich zástupných kajúcných modlitieb za celý Izrael, modlí aj tento Dávidov Žalm. Možno sa práve domodlil so slovami: *Ty ich však, Bože, vrhneš do jamy záhuby...*, keď prichádzajú sprisahanci. Zatýkajú ho, kráľ sa ešte snaží Daniela zachrániť. Ale večer jeho, nie sprisahancov, vrhajú do jamy záhuby, medzi hladných levov...

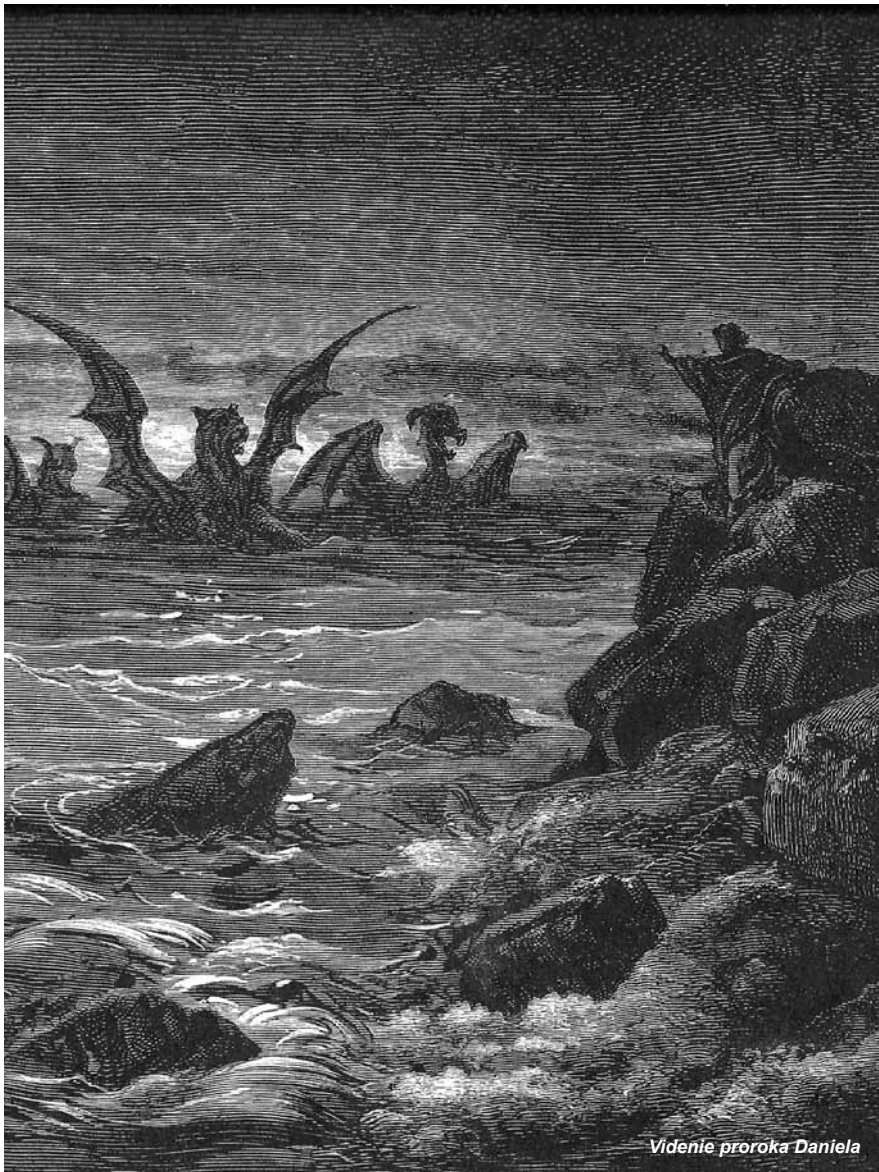
Za svitania kráľ vstal a ponáhľal sa k jame levov. Keď sa blížil k jame, kde bol Daniel, volal k nemu žalostným hlasom: Daniel, služobník živého Boha, bol tvoj Boh, ktorému ustavične slúžiš, schopný zachrániť ťa od levov? Daniel kráľovi odpovedal: Kráľ, ži naveky! Môj Boh poslal svojho anjela a zatvoril tlamy levov, takže mi neublížili, lebo videl, že som nevinný, a ani pred tebou, kráľ, som sa nedopustil nijakej neprávosti. Potom sa kráľ veľmi zaradoval a rozkázal, aby

vytiahli Daniela z jamy.

Josef Sýkora vo svojej doktorandskej práci na tému „nevyvolených“ v Biblii otvára otázku nespravodlivosti. Ako prídu „nevyvolení“ k tomu, že sú nevyvolení? Kain, Izmael, Ezav, Saul a ďalší... Áno, vyzerá to veľmi nespravodlivo, ale osud tzv. „vyvolených“ je často osudom tých, ktorí sú vyvolení nielen k požehnaniu a prosperite, ale aj k utrpeniu a k obeti. Abrahám prechádza údolím smrti obetovania svojho syna Izáka, Jákob prechádza údolím smrti svojho syna Jozefa, Jonáš prechádza hlbinou smrti v bruchu ryby. A presne takto prechádza ne-

vinný Daniel sám údolím smrti – cez jamu záhuby, cez priepasť tmy, zapečatenú kameňom a pečatou, aby len vďaka Božiemu milosrdenstvu vyšiel za svitanja živý von, na druhej strane... A jeho priateľ, pohanský kráľ Kýros Veľký, mu vlastne odpovedá na jeho páľčivé otázky: Čo bude novým stredom komunity viery? Daniel, práve si to zažil na vlastnej koži:

Potom kráľ Dárius napísal ľuďom všetkých národností a jazykov, ktorí obývajú celú zem: Nech sa rozhojní váš pokoj. Vydal som príkaz, aby sa na celom území môjho kráľovstva ľudia báli Danielovho Boha, lebo on je živý Boh, ktorý je naveky, jeho kráľovstvo je nezničiteľné a jeho vláda bude trvať až do konca. On zachraňuje a vyslobodzuje a robí znamenia a zázraky na nebi aj na zemi. Zostavenie kánonu hebrejských Svätých Písam v Babylone bolo istotne Božím plánom a zámerom. Ale nezničiteľné a večné kráľovstvo Danielovho Boha, nový stred komunity viery nebude nastolený po návrate z exilu literou Písma, akokoľvek Svätého a nedotknuteľného, ale bude nastolené príbehom smrti Nevinného, jeho pochovaním do jamy záhuby, zabezpečenej kameňom a pečatou, a vzkriesením v skoré nedeľné ráno. Takmer tými istými slovami evanjelisti Matúš a Lukáš rozprávajú o 500 rokov neskôr veľkonočný príbeh Ježiša z Nazareta.

Vídenie proroka Daniela

Záver

Navrhnuť stručné „mravoučné“ poučenie z tohto dramatického príbehu, ktorý je taký plný bohatých obrazov a symbolov, je asi riskantné. Navrhujem toto:

1. Buďme vždy otvorení prekvapeniu, že úplne iní ľudia ako my – dokonca s iným vierovyznaním – môžu byť súčasťou Božích zámerov a Božími priateľmi, podobne ako kráľ Kýros Veľký v Perzii.
2. Božie Slovo je pre nás nenahraditeľným zjavením Boha a jeho právd, nie je to však Boh sám. Cen-

trom života našej komunity viery nech je sám Ježiš Kristus – Logos, vtelené Slovo (s veľkým S), nie litera slova (s malým s)...

3. Akokoľvek budeme integrovaní do spoločnosti, akokoľvek sa budeme „snažiť o dobro mesta, do ktorého nás Boh presťahoval...“, nijako to nezaruču-

je, že nenarazíme na odpor, nepriateľstvo a možno utrpenie. V Babylone nebol Izraelita, ktorý by bol relevantnejší a prepojenejší ako Daniel. Možno je to dokonca tak, že čím viac sme angažovaní v spoločnosti, čím viac sme relevantní, tým je pravdepodobnejšie, že sa dostaneme do konfliktu s establishmentom a hodnotami všeobecnej kultúry. To nás však nemá zahnať späť do nejakej izolácie. Je to len pripomenutie, že cesta na Božej strane, cesta k stredu, ktorým je Kristus, často vedie cez jamu záhuby, cez tmu a noc s nádejou výjdenia von na druhej strane – na druhý deň, skoro ráno... ■

O SÚŽENÍ

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ
(farárka ECAV v Kukovej)

Keď som bola malá a niekde pod stolom počúvala rozprávania starších o živote, potajomky som sledovala všetky tie zlé veci, ktoré sa ľuďom dejú. Myslela som si, že keby sa to stalo mne, mojej rodine, neprežila by som to. V nedospelí sa mi živo premietali tie udalosti a ja som rozmýšľala, ako je možné, že sa s tým ľudia mohli vyrovnávať... Veď je to hrozné! Ako môže matka, ktorej auto zrazí päťročného synčeka, ďalej žiť a tešiť sa zo života... Ako môže žena, ktorej manžel privalí drevo v hore, ďalej normálne fungovať, existovať na tomto svete... Ako môže ísť ďalej niekto, kto veľmi veľa stratil... chvíľu za chvíľou... kráčať ďalej... Chcelo sa mi kričať: „To sa nedá!“ Lenže život sa žije – a potom sa to stalo nám.

Mal rakovinu a odišiel. Náš Vladko. Švagor, manžel, otec, syn, brat... Odišiel z nášho sveta. Nepredstaviiteľná, neprijateľná skutočnosť. Realita, keď tu niekto bol, s kým ste sa smiali aj plakali, kto bol súčasťou vášho života... a zrazu tu nie je. Realita, na ktorú len ťažko nájdete slová a ktorú vedia pochopiť iba tí, čo niečo podobné zažili.

Viem si predstaviť, že vo chvíli, keď čítate tieto riadky, je vám to veľmi nepríjemné. Je nám nepríjemné stretnúť smrť. Cítíme sa nepohodlne v blízkosti ľudí, ktorí strácajú a prežívajú hlbokú bolesť. Nevieme, čo máme povedať, ako reagovať. Ale prosím vás, neobráťte list. Píšem to preto, aby ste vy, ktorí ste momentálne v pohode, vedeli, ako sa cítiť tí, ktorí stretli smrť. Píšem o tom aj preto, že nabudúce sa to môže stať vám, a tí druhí nebudú vedieť, ako reagovať a čo povedať.

Boh na nás nedáva „kríž“ choroby

Niekedy zvykneme povedať: „Boh na mňa dopustil...“ Alebo: „Musíme niesť kríž, ktorý na nás Pán Boh naložil.“ Je to smutné. Aké svedectvo tým dávame svetu? Čo tým svedčíme o Bohu? Hovoríme o Bohu, ktorý trestá a ktorý dáva kríž? Je to lož! Ľudová zbožnosť. Vlastne nepriamo zvalujeme všetko na Boha. Dokonca niektorí obviňujú Boha aj priamo, keď povedia: „Prečo to tak Boh zariadil? Prečo mi najprv dal dieťa a potom mi ho vzal?“ Žijeme v hriešnom svete a každú chorobu spôsobuje Zlo, ktoré je okolo nás. Zhrešili sme, keď sme ako

ľudstvo odišli z Božej blízkosti z dokonalého prostredia pre život, a teraz sa to na nás valí z každej strany. Je choré ovzdušie, choré potraviny, choré prostredie... V takomto svete žijeme. Boh ho stvoril dobrý, ale my sme ho pokazili. Preto sú choroby. Podobne je to s prírodnými katastrofami. Vyrúbali sme stromy a púšťame do ovzdušia škodlivé plyny z tovární, a potom sa sťažujeme na Boha, že spôsobil prívateľné búrky, ktoré nám rúcajú domy, pri ktorých zomierajú ľudia. Keď sa stane havária, tak je to následkom hriechu niektorého vodiča – sebeckosti, že neberie ohľad na iných, nepozornosť, opitnosť... Nespôsobuje to Boh! Keď máme za sebou rozvod, je to o vzťahu dvoch ľudí, o hriechu egoizmu či možno závislosti... nie o Bohu!

Nesnažte sa vysvetliť

Celý ten čas Vladkovej choroby bol boj. Nielen boj tela o zdravie... Boj duše o pokoj. Duchovný boj Božích detí. Kristov boj o nás. Chvíľu sa mi zdalo, že sme súčasťou knihy Jób a vedíme zápas za našu vieru. A presne, ako v tom príbehu, prichádzali „priatelia“, ktorí sa snažili utrpenie nejakým spôsobom vysvetliť. Bol to ich spôsob pomoci, no z tej druhej strany to znelo skôr ako obviňovanie, nie podanie pomocnej ruky. Veľakrát to ani nepovedali priamo, ale my sme sa cítili obvinení, že sa to stalo práve nám. Obvinení, že nie sme dostatočne veriaci a dobrí, aby našu rodinu obišla taká hrozná udalosť, akou je rakovina. Obvinení, že sa to deje

kvôli nejakému konkrétnemu hriechu. Naozaj so všetkou pokorou (ktorá mimochodom vôbec nie je z nás) sme pokľakli pred svätého Boha a vyznávali mu hriechy. A bol to čas, keď nám Pán Boh špeciálne prejavoval svoju starostlivosť a lásku. Pozval nás bližšie do svojej prítomnosti a naučili sme sa mnohým veciam. Otvoril naše ústa, aby sme svedčili o Jeho moci, prehĺbilo sa spoločenstvo s Ním na modlitbách v našej rodine. To je presne to, keď Pavol hovorí: *Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré*; Ale chcem zároveň povedať, že človek, ktorý je smrteľne chorý a nie je úplne bezcharakterný a povrchný, sa ustavične pýta: „Čo som urobil zle? Kde je chyba? Čo mi chceš, Pane, ukázať? Na aký hriech ma chceš upozorniť?“ Poviem vám – buďte si istí, že ľudia, ktorí trpia, sa na to pýtajú. Je to kopec nezodpovedaných otázok, visiach vo vzduchu, ktorý denne dýchame... Pýtame sa na to. Vieme to. A je to dobré, pretože tak nás Pán Boh priviedie bližšie k sebe. Nemusíte to však trpiacim „otrieskať“ o hlavu. A nesnažte sa zo svojej druhej strany vysvetľovať utrpenie. Nepomáha to, ale zraňuje. Je úplne nefér prísť k človeku, ktorý trpí zhora a vysvetľovať, prečo je tam, kde je, a pritom nezostúpiť a nepodať mu rameno, o ktoré by sa mohol oprieť. Takto to Ježiš nerobil. Ježiš prišiel do tej diery – ktorá sa volá hriešny svet – za nami. Poznanie seba – našej hriešnosti, je iba časťou pravdy. A ak nás chce niečomu Boh naučiť, naučí nás to. Ak nám chce niečo konkrétne ukázať, jednoducho nám to ukáže a urobí to tak, aby sme vyrozumeli, že nás napriek všetkému veľmi miluje.

Jediný dôvod, ktorý mne Pán Ježiš ukázal v modlitbe a pôste (ktorých nebolo málo za ten čas), je: *Toto som vám povedal, aby ste mali pokoj vo mne. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premochol svet.*

To je Ježišovo konštatovanie. Jednoducho, súženie je tu! A ja som sa pýtala: „Tak málo, Pane? Len toľko mi k tomu povieš? Ja viem, že veciam úplne nerozumiem... ale chcem vedieť, prečo sa to deje...“ a On odpovedal: „A to je málo?“ Žijete vo svete, súčasťou ktorého je súženie. Netreba to ďalej rozoberať. Rozoberať treba to, že Ježiš premochol svet. Že On je nádej! On je maják na rozbúrenom mori. On je víťazom a s Ním môžeme víťaziť aj my v každom boji. A to vám dá do srdca hlboký pokoj. Pokoj v Ježišovi. Pokoj v Jeho добрote a láske. Je to ako keď si otec privinie svoje dieťa k srdcu, do náručia bezpečia uprostred strachu.

Nehovorte, že uzdravenie je priamo úmerné viere

A taktiež nehovorte chorým, že uzdravenie závisí iba od ich viery! To, k čomu ma skutočne Pán Boh priviedol, je poznanie, že naša viera je veľmi slabá. Naozaj nám chýba viera. Viac som si všímala všetky tie biblické verše, v ktorých hovorí: *Veru, hovorím vám: Keby ste mali vieru ako horčičné zrno,*

a povedali by ste tomuto vrchu: Prejdi odtiaľto tam – prejde! Nič vám nebude nemožné, alebo dostanete všetko, o čokoľvek budete prosiť v modlitbe s vierou. A som si istá, že ak to Boh povedal, tak neklamal. Len naša viera je slabá. Viera nie je nedefinované navštevovanie bohoslužieb, ani citovanie naučených modlitieb. Viera je uchopiť Božie zaslúbenie v realite svojho života. Žiť uprostred sveta v nebeskom kráľovstve. Viera je vzťah s Pánom, ktorý si vyžaduje veľa riskovania a dobrodružstva. Viera znamená žiť, aj keď nevládzete, a dúfať napriek tomu, čo vidíte. Pochopila som, že nemám takú úžasnú vieru, ako som si myslela. A tiež som pochopila, že Božia cirkev veľmi zlyhala vo svojom apoštolskom poverení *kázať kráľovstvo Božie a liečiť.*

Ale som presvedčená, že Pán Ježiš Kristus je taký dobrý a milostivý, taký úžasne chápujúci, že ma vykúpi aj napriek mojej malej viere. On koná aj

Viera znamená žiť,
aj keď nevládzete

napriek tomu, že naša viera nie je veľká. Dokonca niekedy koná aj napriek tomu, že nemáme vieru – práve preto, aby ju v nás vzbudil. Veď, mimochodom, viera je Boží dar! Je to konanie Ducha Svätého v nás. Nik sa nemôže chváliť tým, akú ma silnú vieru, pretože viera nie je jeho skutkom. Je úžasným Božím darom milosti. Poznanie malej viery nás nesmie priviesť do zúfalstva, že sme odpísaní. Práve vtedy, keď sa cítime veľmi slabí vo viere, pozdvihnime zrak k Pánovi Ježišovi, ktorý zachraňuje. On je silný! Prestaň sa dívať na svoje nedostatky a biedu. Ak nepozrieš hore na Kristov kríž a Jeho dielo spasenia, sebareflexia ťa zabije. Utopíš sa ako Peter na mori, keď sa prestal pozeráť na Ježiša. A modli sa: *Pane, verím, pomôž mojej nevere!*

Nehovorte im, že rozumiete

Nehovorte ľuďom, že im rozumiete. Je to (ne)miłosrdné klamstvo. Neviete, čo prežívajú. Jediné, čo môžete urobiť, je BYŤ S NIMI. Prosím vás, kresťania, nebojte sa byť s ľuďmi uprostred súženia. Aj keď je vám to nepríjemné a nemáte slov. A zdá sa vám, že máte prázdne ruky a nemáte im čo dať. Zostaňte s nimi tak, ako ostal Ján so ženami pri Ježišom kríži. Jóbovi priatelia, na rozdiel od tých našich, ktorí mali plné ústa múdrych slov, ostali s Jómom. Možno ste zažili, že sa niekto počas vášho utrpenia objavil,

mal vysvetlenia a odôvodnenia a tak veľmi múdro a zbožne to znelo, až vás to prevälcovalo... A potom nič. Ten človek neposlal jedinu sms s textom: „Ako sa máš? MYSLÍM NA TEBU!“

Pán Boh je dobrý!

Nikdy som o tom nepochybovala. Ale skutočne som potrebovala prežiť, že je môj dobrý Ocko. Že ma miluje takú, aká som so všetkým len preto, že som a že som Jeho. Nemusím Ho o tom presvedčať a pochopila som, že moja snaha páčiť sa Mu je úplne neopodstatnená. Priviedol ma k tomu môj syn, ktorý keď urobí niečo zlé, ustavične opakuje „prosím ťa, mamka, prepáč mi, prepáč...“ Znervózňovalo ma to jeho fňukanie a raz som mu povedala: „Samko, neospravedlňuj sa mi toľko, ale radšej sa to snaž zmeniť.“ Po čase som si uvedomila, že to dieťa sa vlastne zmeniť chce! Len mu tom, jednoducho nejde. A tiež, že jeho naliehavé ospravedlňovanie súvisí s mojím kritickým postojom voči jeho chybám. S hrôzou som zistila, že môj syn má zrejme pocit, žeby som ho neprijala s jeho chybami a že vlastne veľmi chce, aby som ho mala rada. Ale ja ho predsa ľúbim takého, aký je! Ide iba o to, že to nevie. Došlo mi, že tu nejde o môj postoj k nemu... Veď je to moje dieťa. Vždy ho budem ľúbiť! Ide o jeho klamný pohľad na mňa – ako na mamu (ktorá je kritická). Ak vám niekto uprostred utrpenia povie: „Boh je dobrý!“ (čo je samozrejme pravda), ste zraniteľní a citliví a znie vám to ako: „Ty nie si dosť dobrý pre Boha!“ – nie si dosť dobrý na to, aby ťa uzdravil. Dosť dobrý na to, aby nás skutočne potešil.

A toto je klamstvo. Som predsa Jeho dieťa. Bude ma mať stále rovnako rád. Aj s chybami, aj s malou vierou a mojou nedostatočnosťou. Pre Neho som dosť!

Povedzte trpiacim, že je Boh s nimi

Strašne dlho sa mi zdalo, že Boh je proti nám. Nie preto, že by som mala takúto predstavu Boha v sebe. Ale paradoxne preto, že nám dobrí kresťania chceli pomôcť svojimi odôvodneniami utrpenia a radami. Mnohí sa takto vyrovnávame s tým, čo sa deje. Obhajujeme Boha, akoby On potreboval obhajcu. Ako keby ani nebol Bohom. Alebo ako keby Ho každý trpiaci nutne obviňoval. Na začiatku som písala, že zlo nespôsobuje Boh, ale satan. No keď poviete človeku, že je v satanovej moci, keď sa mu dejú zlé veci, vyzrozumie z toho, že Boh je proti nemu. Je to strašný, ťažký ubíjajúci duchovný boj, či je moja viera dostatočná, aby ma prijal, aby vypočul. Je to ťažký zápas nielen o telesnú, ale aj duchovnú existenciu, ktorý sme spolu s rodinou prežili. Zbytočné spochybnenie našej viery, že Vladka má Pán Boh v rukách a že sa pri ňom nestane nič, čo by On nedovolil.

Prosím Vás, kresťania, povedzte radšej trpiacim, že Boh je s nimi. Pretože to je skutočná pravda. Keď

trpíme, Ježiš trpí s nami. Keď sme Ho prijali do svojho života ako Spasiteľa a veríme Mu, sme Jeho. Patríme Ježišovi, nie satanovi a NIKTO nás nemôže vytrhnúť z Jeho dlane. Boh je na našej strane, odkedy jeden nebeský posol prišiel oznámiť mladému dievčaťu, že sa jej narodí Spasiteľ. Boh nie je proti nám, odkedy bol na Golgote vztyčený kríž – prostriedok zmierenia. Boh je na našej strane. Sme Jeho. Sme milovaní a prijatí a skutočne pochopení Ním, v Jeho náručí sme obklopení všetkou láskou a všetkou starostlivosťou napriek tomu, kto sme a akí sme! A napriek tomu, čo sa s nami deje, môžeme prežívať hlboký pokoj.

Za toto Mu budem ďakovať a chváliť Ho. A z toho sa budem tešiť v zlých dňoch a viete čo? Už ma nikto nespochybni, že je to inak! *Lebo som presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosť, ani vysokosť, ani hlbokosť, ani nijaké iné stvorenstvá nemôžu nás odlúčiť od lásky Božej, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.*

Vladko iba zmenil adresu

Nič zlé sa nestalo, aj keď veľmi chýba. Statočne bojoval a bol presvedčený, že Jeho Ocko je dobrý a môže ho uzdraviť, ale keď sa tak nestane, bude to v poriadku. A v posledných chvíľach sa radostne rozbíhal k Nemu ako malé dieťa, ktoré sa nevie dočkať svojho otca.

Chcem sa s vami podeliť o pohľad, ktorý bol pre mňa povzbudením v čase, keď Vladko odišiel. Je to časť z knihy J. Ortberga: *Kto je ten muž*, kde hovorí, že každý životný príbeh má tri časti, podobne ako tri dni Ježišovho diela spasenia: Piatok je strašný deň. Je to deň, keď sa dejú vo vašom živote hrozné veci, keď stúpa adrenalin a vy ani nevíete ako ste tento deň prežili. Deň, keď stojíte nad hrobom, zoči voči tragédií, smrti. Sobota je deň, keď sa ráno zobudíte a dochádza vám, čo sa stalo. Adrenalin klesol a vy nevíete, ako budete žiť. Nechce sa vám žiť. Hľadáte v tom všetkom zmysel, ale nevidíte... chcete, aby to prestalo, aby ste sa zobudili a zistili, že je to len sen. Sobota je ten deň, keď nevíete, ako ďalej. Lenže jediná sobota, kedy ľudia nemali nádej, bola biela sobota po Ježišových ukrižovaní. Vtedy jediný raz za dvetisíc rokov ľudia netušili, že po bielej sobote nasleduje Veľkonočná nedeľa – Deň víťazstva. Deň, keď bolo rozhodnuté o našej záchrane, deň radosti a pokoja! Nikto vtedy netušil, že nastane Veľkonočná nedeľa. Ibaže my to už teraz vieme. Vieme, že po sobote nasleduje nedeľa! Vieme, že Kristus Ježiš vstal z hrobu a my vstaneme s Ním. Keď prežívame sobotu, nevíeme, ako dlho to bude trvať. To je to najťažšie. Sobota je deň, keď sa zdá, že to neskončí... A predsa! S touto nádejou žijeme.

Keď som bola malá, myslela som si, že by som niečo také neprežila...

A prežili sme, lebo Ježiš je víťaz, a Ježiš prežil! ■

ETIKA SPOLOČENSTVA II

NAJPRV JEDNOTLIVEC, ČI SPOLOČNOSŤ?

JÁN HENŽEL

(Kazateľ Cirkvi bratskej, vysokoškolský pedagóg)

Dejiny spásy rozpráva Biblia z niekoľkých hľadísk. Pozornosť sa zameriava buď na pôsobenie a osud jednotlivcov, alebo na pôsobenie a osud skupiny. Napríklad v tzv. historických knihách sa text zameriava na pôsobenie kráľa Dávida ako jednotlivca, alebo na osud Izraela ako národa. Tieto dve perspektívy môžeme znázorniť na príklade z vojny.¹

Keď sa na bojisku pozerajú na seba znepriatelení vojaci, nerozmýšľajú o tom druhom ako o jednotlivcovi. Boj neprebíha medzi dvoma jednotlivcami ako takými. Vojaci vnímajú sami seba ako súčasť väčšieho celku. Vzťah medzi vojakmi nie je založený na žiadnych poznatkoch o jednotlivých ľuďoch, ktorí sú do vojny zapojení. Keďže je to tak, títo vojaci zmýšľajú holisticky (celistvo). Každý jeden vojak na strane nepriateľa je súčasťou nepriateľského spoločenstva. Ak by sa príslušníci oboch strán stretli pred vojnou, pravdepodobne by zmýšľali odlišne. Je možné, že by si boli navzájom cudzí, ale pristupovali by jeden k druhému na osobnej úrovni. Obidve perspektívy teda zákonite závisia od kontextu. V kontexte vojny je práve holistický pohľad rozhodujúci.

Sociálni teoretici, hoci uznávajú oprávnenosť oboch perspektív, debatujú o otázke, ktorá perspektíva je prvotná. Čo je základnou jednotkou spoločenskej reality? Je to jednotlivec, či spoločnosť? Časť, alebo celok? Odvodzujeme spoločnosť od jednotlivcov, ktorí ju tvoria, alebo sú jednotlivci definovaní spoločnosťou, v ktorej žijú?

Jednotlivec

Na jednej strane tejto debaty sú spoločenski teoretici, ktorí tvrdia, že spoločnosť a jej štruktúru treba vysvetľovať v kategóriách jednotlivcov, ktorí túto spoločnosť tvoria. Forma a štruktúra spoloč-

nosti je predurčená charakterom jednotlivých ľudí ich túžbami a potrebami. Podľa týchto teoretikov by mal byť celok vysvetlený a chápaný na základe jeho častí. Podstata a fungovanie spoločnosti sa dá v krajnom prípade objasniť poukázaním na podstatu príslušníkov, ktorí ju tvoria. Takéto vysvetľovanie spoločnosti sa nazýva *metodologický individualizmus*.

Teoreticky to vyzerá tak, ako keby ľudia existovali ako jednotlivci skôr, než sa spojili do spoločnosti. Podľa tohto chápania sa jednotlivec, ktorý žil pred založením spoločnosti v stave prirodzenosti, ustálil a zafixoval si nemenné ľudské psychologické rysy ako inštinkt, schopnosť myslenia, túžby, potreby, atď. Spoločenské usporiadania sa chápu ako prostriedok pre naplnenie týchto nezávisle daných individuálnych cieľov. Všetky formy spoločenského života sa chápu ako výtvor skupiny jednotlivých osôb. Jednotlivec sa nejaví ako výsledok histórie, ale ako jej začiatkový bod. Tento „abstraktný jednotlivec“ nie je produktom histórie, ale produktom prírody.

Spoločnosť

Oponenti metodologického individualizmu sú zvyčajne zástancami *metodologického holizmu* (holizmus = pokladá celok za niečo vyššie ako súhrn častí) či *kolektivismu* (individuálne je podriadené skupinovému /záujmu/). Podľa týchto názorov je

základnou a východiskovou jednotkou spoločnosť. Tvrdia, že celok je viac ako súčet jeho častí. Rozložením celku na časti dochádza z tohto pohľadu k zničeniu celku. Dalo by sa povedať, že spoločnosť je ako živočíšny organizmus. Ak zvieru rozpitveme na jeho anatomické časti, nebude z neho už viac žijúci tvor. Pochopiť funkciu týchto orgánov je možné len vtedy, keď fungujú v živom zvierati. Podľa tejto teórie treba chápať ako základnú jednotku spoločnosť, a jednotlivých členov spoločnosti vysvetľovať na základe tohto celku. Spoločnosť má vlastnosti, ktoré individuálni členovia nemajú. Niektorí teoretici tejto školy dokonca predpokladajú, že spoločensť sa môžu skúmať nezávisle od jednotlivých členov, ktorých konanie tieto spoločensť určujú.

Medzi dvoma kameňmi

Je nutné objasniť význam týchto teórií pre kresťanskú etiku. Etika musí fungovať na báze základnej jednotky. Ak je základnou jednotkou jednotlivca, vyplýva z toho, že etika musí zabezpečiť dobro jednotlivca. Podľa tohto prístupu nesmie dobro celku prevažovať nad dobrom jednotlivca. Na druhej strane, ak je základnou jednotkou spoločnosť ako celok, potom dobro celku môže byť povýšené nad dobro jednotlivca.

Ako dôjdeme k rozhodnutiu medzi týmito dvoma teóriami? Prirodzeným východiskom by mohlo byť, že zvážime ich klady a nedostatky a osvojíme si tú, kde prevažujú klady. V tomto ohľade mnohé hovoria v prospech kolektivistického perspektívy. Inak povedané, je mnoho dôvodov, ktoré hovoria za odmietnutie individualistického ponímania spoločnosti. Revolučný sociálny mysliteľ Karl Marx propagoval určitú formu kolektivismu. Pojem „abstraktného jednotlivca“ podrobil tej najprenikavejšej kritike. Podľa Marxa je pojem abstraktného jednotlivca „takou istou absurditou, akou by bola myšlienka vývinu jazyka bez toho, aby ľudia spolu žili a rozprávali sa.“¹ Napriek tomu sa Marx nezaobišiel bez pojmu jednotlivec. Tvrdí, že „...človek je nielen spoločenské zviera, ale zviera, ktoré sa môže vyvinúť na jednotlivca jedine v spoločnosti.“ Iní autori hovoria: „Nielenže človek neutvára spoločnosť, ale je to práve spoločnosť, ktorá utvára človeka, to jest formuje ho prostredníctvom spoločenského vzdelania.“¹ Ešte aj konzervatívny anglický etik F. H. Bradley interpretoval človeka ako spoločenskú bytosť a pojem „abstraktného jednotlivca“ považoval za „teoretický pokus izolovať to, čo sa izolovať nemôže.“¹

Ale nielen myšlienka metodologického individualizmu má nedostatky. A. Carter¹ poukázal na to, že argumenty kolektivistov si určitým spôsobom protirečia. Na podporu svojej teórie dávajú kolektivistí do protikladu individuálneho člena spoločnosti so spoločnosťou ako celkom. Ak sú však ich argumenty pravdivé, potom tieto dve veci nemožno odlišovať takýmto spôsobom. Individuálny člen

spoločnosti je časťou spoločnosti. Nie je to tak, že jednotlivec je oddelený od spoločnosti, že je voči spoločnosti v opozícii. Človek nemôže stáť mimo nej. Teologicky sme si to odôvodnili v tejto kapitole (Dialóg 3/2017). Tvrdenia kolektivistov sú teda prinajmenšom zavádzajúce. Propagujú myšlienku, že spoločnosť má svoj samostatný život nezávisle na jednotlivcoch, ktorí ju tvoria.

Entita spoločnosti

Z tejto nejasnosti a zmätku vyplýva tvrdenie, že spoločnosť je nezávislá entita. To znamená, že spoločnosť má svoju vlastnú existenciu. Túto skutočnosť nám osvetlí jednoduchá ilustrácia. Predstavme si na chvíľu, že sme rozobrali auto na kusy. Každá časť, ktorú je možné oddeliť od ostatných častí, bola oddelená. Všetky tieto časti umiestnime do obrovskej škatule. Teraz sa spýtajme: „Je v tej škatuli auto?“ Niet pochýb, že všetky súčasti auta v škatuli sú, ale nie je to to isté, ako mať v škatuli auto. Tvrdíme to preto, lebo všetky časti v škatuli nemajú tie isté vlastnosti ako auto. Keďže súčasti sú odpojené a neusporiadane uložené v škatuli, motor nenašartuje, auto sa nepohne a brzdy nebudú fungovať. Je zjavné, že súčasti musia byť najprv pospájané správnym spôsobom alebo poskladané do presných vzťahov, aby sme dosiahli vlastnosti, ktoré má mať každé auto. Ak je spoločnosť ako stroj alebo biologická entita, potom jej časti nie sú oddelenými jednotkami, ktoré by mohli stáť proti celku, ktorého časťou sú. Celok by bol potom neúplný a istým spôsobom nefunkčný.

S predpokladom určitého zovšeobecnenia sme si už povedali, že západné spoločnosti vo všeobecnosti fungujú na základe individualistického prístupu. Z tohto hľadiska je jednotlivec základnou jednotkou reality a hodnoty. Jednotlivci sú úplní sami osebe. Prinajmenšom teoreticky môžu primerane konať sami. Prijatie filozofie individualizmu vedie k liberálnemu demokratickému postoju k vláde a spoločenskému poriadku. Vlády majú určité právomoci formovať spoločnosť, ale ustanovené štruktúry a modely by nemali rušiť práva jednotlivcov. Naproti tomu marxistické alebo islamské štáty prijali kolektivistický prístup. Z tohto hľadiska je základnou jednotkou štát. Jednotlivci nie sú úplní sami osebe. Sú iba časťami väčšieho celku. A čo viac, časti sú týmto celkom formované. Podľa kolektivistického názoru sú práva jednotlivcov podriadené moci a potrebám štátu. Individuálne práva môžu byť obmedzené, ba aj zrušené v záujme celej spoločnosti. Lenin, Stalin a ostatní využívali tento názor, aby morálne ospravedlnili vyhladzovanie ľudí, ktorých považovali za prekážku pre dobro spoločnosti.¹

A čo kresťania?

Ako kresťania nie sme nútení vybrať si jeden z týchto dvoch názorov. Skutočnosť, že Boh je osobná

a spoločenská bytosť, v spojení so skutočnosťou, že ľudia sú osobné a spoločenské bytosti, nám ponúka tretiu možnosť. Biblia sa mnohokrát zameriava na vzťahy medzi jednotlivými osobami. Príkladom je Ježišovo vyučovanie v Kázni na vrchu. Ježiš hovorí o tom, čo majú jednotlivci v styku s ďalším jednotlivcom robiť. Čiže určuje, čo by sa malo diať vo vzťahoch medzi osobami. Ježišovo učenie bolo v tomto úplne zhodné s učením Starej zmluvy. Židovskí učenci, ako aj Ježiš, zhrnuli Zákon a Prorokov vo výzve milovať Boha i blížneho. Spoločenské štruktúry, vyhlásené v zákonoch, ktoré dostal izraelský národ, by sme mohli zhrnúť v zmysle vzájomných vzťahov lásky. Pre biblických pisateľov boli vzájomné vzťahy rôznych osôb základnými jednotkami spoločenskej reality. Ako základná jednotka tu nefiguruje ani jednotlivec, ani spoločnosť ako celok. Tu je prijatý úplne odlišný pohľad na spoločnosť.

Tento nový názor sa podobá kolektivistickému názoru v tom, že uznáva skutočnosť vzťahov. Na druhej strane neuznáva, že „niečo viac“, ktoré objavili niektorí zástancovia holizmu, premieňa spoločnosť na nezávislú entitu. Na rozdiel od individualistických teórií, táto nová teória uznáva, že spoločnosť nemožno redukovať na obyčajný súhrn jednotlivcov, ktorí ju tvoria. Spoločnosť sa vysvetľuje skôr v zmysle osôb, ktoré ju vytvorili a v zmysle vzťahov medzi týmito osobami.

Ak sa základnou jednotkou hodnôt stanú bipolárne vzťahy, etika, ktorá z toho vyplýva, nedovoľí, aby pri etických rozhodnutiach dominovalo či už dobro jednotlivca, alebo dobro spoločnosti. Naopak, o morálnych otázkach bude rozhodovať hodnota osobných vzťahov. A tam, ako sme už uviedli, bude rozhodujúcim, či pôjde v prvom rade o práva, alebo o lásku.

Spoločnosť je zoskupenie ľudí, ktorí žijú spolu. Akákoľvek skupina ľudí môže byť usporiadaná tak, aby žila spolu rôznymi spôsobmi. V moderných západných spoločnostiach je základnou sociálnou štruktúrou najužšia rodina. Táto štruktúra je zložená z muža a ženy, zvyčajne manžela a manželky, a určiteho počtu detí. V iných krajinách je základnou jednotkou rozšírená rodina alebo klan. Rodinné jednotky sa od seba môžu značne líšiť podľa toho, v ktorej spoločnosti sa nachádzajú. Keď je systém organizácie relatívne stály, nazývame ho inštitúciou. V tomto zmysle je rodina inštitúciou. V pohľade na naše prostredie čoraz častejšie rodinu netvorí manžel, manželka a ich deti, ale často iba jeden z manželov a ich deti, prípadne partneri opačného alebo aj rovnakého pohlavia a deti. Preto rodina stráca postavenie základnej sociálnej štruktúry spoločnosti a podobá sa skôr klanu, ktorý na prechodné obdobie vyhovuje záujmom svojich príslušníkov. Ja však rodinu, ktorá pozostáva z otca, matky a ich detí, za základnú inštitúciu spoločnosti považujem, lebo je súčasťou stvoreného poriadku, ktorý (na

vlastnú škodu!) môžeme porušovať, ale ktorý Boh vzkriesením svojho Syna vykúpil a obnovil.

Sociálne štruktúry vytvorili akýsi vzor alebo zaužívaný spôsob vykonávania vecí v rámci spoločnosti. Od ľudí, ktorí majú v rámci takéhoto usporiadania určené miesto, sa očakáva, že sa budú správať určitým spôsobom. To znamená, že štruktúry zahŕňajú úlohy. Napríklad, v rámci štruktúry vzdelania nachádzame úlohy učiteľa aj študenta. Štruktúry vlády zahŕňujú, napríklad, úlohy úradníkov, policajtov a sudcov. V tomto všetkom je zjavné, že spoločnosť je komplexné usporiadanie štruktúr, inštitúcií a úloh, ktoré sú vo vzájomných vzťahoch.

Podstata týchto spoločenských štruktúr je sporná. Tí, ktorí tvrdia, že spoločnosť je ako nezávislý organizmus, majú tendenciu chápať ich štruktúry ako relatívne pevné a takmer nemenné. Keď vezmeme do úvahy rapidnú zmenu spoločenských štruktúr za ostatných šesť desaťročí, tento pohľad sa nám bude zdať úplne nepravdepodobný. Na druhej strane spektra sú tí, ktorí prijali individualistický prístup a chápu spoločenské štruktúry ako nestále a ľahko zmeniteľné. Možným nedostatkom individualistického pohľadu je to, že naznačuje, že jednotlivci môžu meniť štruktúry. Faktom je, že iba jednotlivci vo vzťahu môžu meniť spoločenské štruktúry, lebo tieto štruktúry sú šablónami vytvárania vzťahov, ktoré prijali členovia spoločnosti. Pre spôsobenie zmeny je nutná dominantná skupina, o ktorej postmoderní sociológovia tvrdia, že ani nemusí byť väčšinou. Nestačí na to ani výnimočný „sólista“, ale „silný hlas“ musí vydávať zosúladený chór hlasov. Preto sa v rôznych spoločenstvách i cirkvách často nepresadzujú názory a záujmy väčšiny, ale názory a záujmy vplyvných skupín. Ich vplyv je často daný peniazmi, mocou či výrečnosťou.

Interrelacionistický prístup poskytuje umiernený pohľad na spoločenské štruktúry. Anglický sociológ Anthony Giddens to pri opisovaní toho, čo sám nazýva „podvojnou štruktúrou“, vyjadril nasledovne: „Sociálne štruktúry vytvára ľudský faktor, ale sociálne štruktúry sú zároveň samotným prostriedkom tohto vytvárania.“¹ C. S. Evans jasne poukazuje na opakovateľnú podstatu vzťahu medzi štruktúrou a jednotlivcom: [Človek] nie je formovaný iba týmito spoločenskými vzťahmi; koná a svojím konaním tieto vzťahy zase formuje. Nielen vzťahy utvárajú človeka, ale aj on sám ich utvára. Hrá úlohu v ich udržiavaní, v zmene k lepšiemu či horšiemu, zvyšuje alebo znižuje ich kvalitu a charakter.¹

Účel spoločenských štruktúr sa bude meniť v závislosti od rôznych prístupov. Keď zoberieme do úvahy uvedené tri typy prístupov, účelom spoločenských štruktúr bude: (a) dobro jednotlivých členov, alebo (b) dobro celej spoločnosti, alebo (c) dobro bipolárnych vzťahov. ■

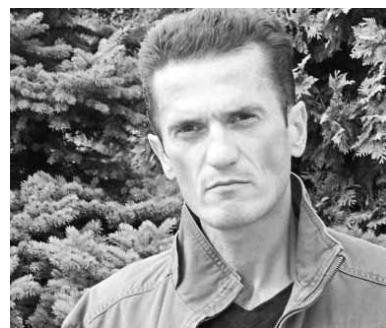
(pokr. v budúcom čísle)

Z knihy J. Henžel: *Prečo a ako milovať? Úvod do evanjelíkálnej etiky*. Bratislava, Porta Libri, 2017

DEJINY A PROBLÉM UNIVERZÁLNOSTI REFORMAČNÝCH ZÁSAD

PAVOL BOMBA

(Kazateľ Cirkvi bratskej v Kalinove.)

Téma reformácie je v tomto jubilejnom roku v popredí pochopiteľne viac ako inokedy. Rezonuje najmä na úrovni teologickej reflexie a u protestantských cirkví radikalizovaním reformačných maxím, ktoré sa osobitným spôsobom vynárajú v súčasnej diskusii o tom, či je ešte aj dnes legitímny Lutherov protest. V článku chcem poukázať na dve veci: 1) na historický význam reformačných zásad, 2) na niektoré nebezpečenstvá ich paušalizovania v evanjelickom prostredí, ktoré vznikajú tým, že sa im umelo vtlačia absolutistické postavenie, akoby stáli a patili bez akýchkoľvek svojich väzieb.

Historický kontext

Ako napovedajú už svojím názvom, reformačné zásady vznikli preto, aby sa niečo nimi v cirkvi prehodnocujúco zmenilo, opravilo. Zásada „*Jedine Ježiš*“ mala opravnú ambíciu v tom, aby sa význam Krista a jeho diela záchrany neoslaboval zdôrazňovaním iných osôb ako sprostredkovateľov spásy, ciest k Bohu alebo orodovníkov popri Kristovi, pretože jeho úloha v danom ohľade nemôže byť nikým zastúpená, ani podielová.

Zásada „*Jedine Písmo*“ mala reformný úmysel v tom, že si nemožno do zvestovania, učenia a praxe viery zaradiť čokoľvek z tradície, zvykov alebo zo statusu cirkevného úradu a dodatočne pre to hľadať potvrdenie v Biblii. Luthera trápilo, koľko balastu sa nalepilo počas dlhých rokov na cirkev práve týmto spôsobom a aké strašné dôsledky to malo. Preto masívne poukázal na to, že cirkev, ak chce obstáť pred Bohom, musí sa vrátiť k svätému Písmu ako základnej norme, ktorou musí preverovať všetky otázky, situácie a problémy kresťanského učenia a života.

Zásady „*Jedine milosť*“ a „*Jedine viera*“ sa snažili priniesť opravný dôraz v tom, že záchrana človeka pred odsúdením za hriech rozhodujúco závisí od Božej aktivity, nie ľudskej, a že človek nemôže urobiť nič pre to, aby ho Boh zbavil viny, iba vierou prijať Božie omilostenie.

Táto veľmi stručná charakteristika reformačných zásad postačuje na to, aby sme si všimli, že „jedinosť“ uvedených štyroch mohutností neznamená ich vyhranenosť samých zo seba, ale že záleží na tom, čo stojí vedľa nich a kvôli čomu vytvárajú pozíciu jedinečnosti. V reformačnom akcente a poreformačnom vývoji sa potvrdilo nedostatočné pochopenie onej skutočnosti. Zásady sa iba horlivo presadzovali ako kresťanský univerzálny.

Od opravy k pravovernosti

Nepochybujeme o autentických motívoch reformátorov, v ktorých prevládalo poctivé úsilie o prie-

chod pravdy a zastavenie potupovania Boha. Nešlo im o číru rebéliu – boli podnecovaní osobnou premenou Bohom a zodpovedným prežívaním rozporu medzi reálnym stavom cirkvi a tým, akou mala byť podľa Božích kritérií.

Po reformácii však snahy o trvalé napredovanie v opravnom smere rýchlo ustali. Reformačné zásady sa spolu s ďalšími prislúchajúcimi a rozvetvenými pravidlami začali stávať prostriedkom budovania novej – reformovanej ortodoxie a teologického vymedzovania sa, čo spustilo lavínu nekonečného trieštenia sa protestantského sveta, ktoré má v súčasnosti podobu rafinovaných zápasov o najpravovernejšiu odnož evanjelikalizmu.

Tento úpadkový, široko-dôsledkový trend by mal byť mementom, aby sme pri akýchkoľvek smerniciach v úsilí o duchovnú nápravu boli opatrní a pýtali sa, či nutne potrebujú byť zabetónované v bojových hradbách dogiem, zákonov, princípov a či im nestačí biblický zástož.

Problémové aspekty univerzálnosti reformačných zásad

Spomenutá opatrnosť v prípade reformačných zásad berie na vedomie, k čomu môže dôjsť, ak sa mechanicky, tak ako počítačovou myšou súbor, prenesú zo svojej konkrétnej – reformačnej – súvislosti do univerzálneho rámca kresťanského života a učenia, a to práve v zákryte takéhoto betónovania.

Jedine Ježiš

Pri zdôrazňovaní zásady, že Ježiš je jedinou cestou k Bohu, obvykle nikomu nenapadne spresniť, že iba pre tých, ktorí sú v dosahu tejto zvesti a uveria jej. Bez tohto spresnenia sa podporuje predstava, že miliardy tých, pre ktorých Ježiš nebol a nemôže byť cestou k Bohu, sú beznádejne Bohom odsúdení. Napríklad obyvatelia tretieho sveta, špecifických kultúr, národov a pod., nehovoriac o ľuďoch pred Kristom. V kresťanskej zanietenosti sa tak dajú igno-

rovať iné cesty, ktorými všetci títo môžu prichádzať k Bohu a ktoré zvrchovaný Boh, vzhľadom na ich situáciu, akceptuje. Kristovo spásne dielo sa síce vzťahuje na ľudí všetkých čias, no explicitne je cesta k Bohu cez Ježiša podmienená dobovo a kultúrne. Preto je nesprávne tvrdiť, že ľudia z uvedených kategórií budú spasení, len ak sa k nim dostanú kresťanskí misionári.

Iným prípadom je zámerné zneužitie danej reformačnej zásady, tak ako to urobilo napríklad antitritárne (protitrojičné) letničné hnutie *Jesus Only*, ktorého prívrženci istý čas pôsobili aj na Slovensku. Pre toto hnutie je Ježiš monarchom, ktorému sú Boh a svätý Duch podriadení, v extrémistických vetvách hnutia len jeho odvodeninami alebo výmyslom cirkvi. Svojím spôsobom, hoci v obrátenom garde, hnutie pripomína židovský *monoteizmus* – vieru v totálne jediného Boha. Ten mal takisto vznešené zdôvodnenie v prvých dvoch Božích prikázaniach, no napriek tomu zohral podstatnú rolu v odpadnutí najnáboženskejších ľudí od Boha tým, že ho odmietli v pre nich najrozhodujúcejšej identite – v Kristovi.

Jedine Písmo

Vehementné prenášanie tejto zásady z kontextu reformného úsilia do univerzálneho kresťanského rámca spôsobuje problémy v tom, že zľahčuje nepísanú Božiu komunikáciu smerom k človekovi. K písomnému Božiemu zjaveniu sa (vraj z úcty) neraz pristupuje tak, akoby existencia Biblie bola príčinou Božej reči, pričom opak je pravdou: Božia reč spôsobila, že ju zapísali. V agende živého Boha niet žiadny odôvodnený spôsob, výlučne ktorým by „mal“ hovoriť k ľuďom alebo hovoriť najzávažnejšie. Ak si toto niekto nárokuje, ide o najhrubšiu nehoráznosť.

So zásadou „Jedine Písmo“ úzko súvisí presvedčenie, že existuje jeho jediný možný a správny výklad. Čoraz intenzívnejšia proklamácia tejto idey sa opiera o veľkolepý argument jediného pôvodného úmyslu Duchom inšpirovaných autorov. Lenže v tomto argumente zaznieva predpoklad, že na jediný správny výklad Biblie majú „licenciu“ istí jednotlivci z titulu svojej autority či renomé. To otvára dvere myšlienkovému násiliu v cirkevnom vyučovaní a kázani, v teologických rozpravách, v želaných vývoch situácií či riešení vecí, v rozhodovacích procesoch, dokonca i v pastoračii či praktickom kresťanskom živote a stáva sa mocnou zbraňou najmä v rukách nekritických presadzovateľov konzervatívnych postojov. Propagovaná je modelová interpretácia Písma, ktorá sa považuje za „nadkultúrnu“ či „nadčasovú“, pričom sa ale paradoxne sama realizuje kultúrnymi výkladovými schémami vplyvných učiteľov, väčšinou zo západných biblických škôl.

Zásadou „Jedine Písmo“ sa často nepriamo, no o to účinnejšie podceňuje to, čo Boh zjavuje a ho-

vorí dnes, a namiesto toho sa vo forme náuky len dookola reprodukuje to, čo zjavil a hovoril v minulosti. Život v takomto režime oslabuje jednotlivcov i spoločenstvo na prvom fronte, pretože ich robí hluchými pre súčasnú Božiu reč a neschopnými dať sa ňou viesť.

Napokon to, že protestanti nepovažujú tradíciu za ďalší zdroj oficiálneho Božieho zjavenia popri Biblii, nič nemení na fakte, že v samotnej Biblii je veľa tradície, ktorá sa do nej dostala tak ako ostatný obsah – Božou prozreteľnosťou. Takže ak je Biblia pre veriaceho „jedine“ normatívnou, je preňho takou celá, alebo v odfiltrovaní určitých obsahov? Je normatívnou nezávisle, alebo v cirkevnej viazanosti? V paušálnom poňatí zásady „Jedine Písmo“ takéto otázky nevznikajú – nemajú prečo.

Jedine milosť, jedine viera

Povrchné zabsolutizovanie významu týchto dvoch reformačných zásad najčastejšie vedie k oslabovaniu skutočnosti stretu veriacich s Božím súdom a závažnosti „toho, čo vykonali, kým boli v tele.“ (2K 5, 10; 1K 3, 13–15) Neprimerané dôrazy na to, že skutky neospravedlňujú človeka pred Bohom, iba viera a Božia milosť, zvyknú slúžiť vyzývavému demonštrovaniu „istoty“ spásenia a bývajú sprievodným znakom kvietistického sklonu duchovného života.

Záver

Reformačné zásady vznikli ako historicky podmienené stanoviská a požiadavky vo veci nápravy cirkvi. Sú výstrahou pre celú cirkev, aby sa neodklonila od Božieho kurzu tak ako v minulosti. Pokiaľ si nárokuje rolu univerzálnych kresťanských zásad s cieľom slúžiť ako vodítko v praxi a učení viery, nesmie sa ich teologická pádnosť zneužiť. Jednoduchého povedané, nesmú si na nich veriaci zgustnúť. Zlé je, ak v zanietení z nich Bohu a Biblii vystavíme „ochranku“. Ak začneme nimi viac znásilňovať než posilňovať životy druhých i svoj vlastný. Ak z nich urobíme tendenčné doktrínálne nástroje na orientáciu známeho typu „tak a nijako inak“. Dejiny reformovaných, teda (údajne) opravených cirkví čitateľne dokumentujú, kam až môže viesť sústavné poisťovanie sa „zásadami“, „pravdami“, „normami“: stane sa to pre kresťana postupne a nebadane obsesné a dôležitejšie než ozajstný vrúcny vzťah s Bohom. ■

LITERATÚRA:

VESELÝ, D.: *Martin Luther - reformátor*. Transocius, 1994
KUNG, H.: *Was ist Kirche?* GTB, 1977
FROHLICH, R. *Die Erfahrung von 2000 Jahren*. Herder, 1990
LANE, T.: *Dějiny křesťanského myšlení. Návrat domu*, 1996

Už dlhšie sa pripravujeme na to, že rozšírime rubriku misia, v ktorej sa v posledných dvoch rokoch striedajú vlastne len štyri misijné pôsobenia (Wycliffe, Škótsko a Chorvátsko zo zahraničia a Mozaika Košice na Slovensku). Na samostatnú prílohu si zatiaľ netrúfame, no blok MISIA chceme aspoň rozšíriť o nové oblasti, kde naši, ale aj zahraniční misionári pôsobia. Veď šírenie zvesti o Bohu a Ježišovi je jedným zo základných poslaní cirkvi. Ktosi povedal, že je jednoduchšie pôsobiť misijne v Afrike, než na Slovensku. Takže sa v tomto bloku budeme obzerať aj po Slovensku. Nielen v Cirkvi bratskej, kde rozbieha svoju činnosť PLANt – odbor pre zakladanie zborov, ale budeme (ak sa podarí) predstavovať aj misionárov z iných cirkví. Zvolili sme postup, že najskôr misiu/misionárov predstavíme, a neskôr už budeme pravidelne informovať o ich práci a prinášať príbehy nových kresťanov. Začíname v Nepále.

MÔJ PRÍBEH

PETER KURUC (misionár v Nepále)

Môj spolužiak z teológie a kamarát Juraj Institoris mi napísal, že moje články sú dobré, mohli by byť v Dialógu, ale nikto ma v Cirkvi bratskej nepozná. A má úplnú pravdu. Na začiatok, skôr ako sa dostaneme k čomukoľvek inému, sa sluší predstaviť sa. Volám sa Peter Kuruc a toto je môj príbeh.

Počiatky v skratke

Narodil som sa v Nových Zámkoch na juhu Slovenska neveriacim rodičom, ktorí sa o mnoho rokov neskôr obrátili a dnes v Bohu veríme všetci, počítajúc aj mojich dvoch súrodencov. Detstvo som prežil a vďaka Pánu aj pubertu. To však asi nikoho nezaujíma.

Tak teda k tým podstatným veciam. Uveril som v 9-tich rokoch a odvtedy som vyrastal v baptistickom zbore v Nových Zámkoch a neskôr v Hurbánove. V dvanástich rokoch ma Pán povolal na jednom z mládežníckych stretnutí Pavle Cekova do svojich služieb. Aspoň tak som to cítil. Vtedy som si – ako aj mnoho nasledujúcich rokov – predstavoval, že to znamená kazateľskú službu v niektorom z baptistických zborov na Slovensku. Tak som vyštudoval cirkevné konzervatórium v Bratislave a neskôr teológiu v Banskej Bystrici. Popritom som zvykol slúžiť ako duchovný poradca na campfestoch a rôznych worship festivaloch, než som sa rozhodol túto službu zanechať. Štúdium teológie ma bavilo a mal som v pláne po prvom stupni pokračovať určite druhým, prípadne na škole ostať a venovať sa teológii po zvyšok života. Omyl.

Preorientovanie

V poslednom semestri štúdia ma Boh povolal na misiu. Vôbec som tomu nerozumel a prinieslo to do môjho života veľa zmätku. Misie som sa ako melancholik vždy desil a desil som sa aj predstavy toho, že by som žil niekde inde ako na Slovensku, musel sa dorozumievať iným jazykom a všeobecne sa prispôbovať mnohým veciam a stresom. Nakoľko som presne nevedel, kam ma Boh volá, skončil som zázračne v Anglicku, kde som rok pracoval s drogovými závislými a alkoholikmi. Chcel som predtým, ako sa rozhodnem ísť na misiu, jeden rok na premýšľanie. Počas tohto roka som sa trikrát denne modlieval za

svoje ďalšie smerovanie. Rok v Anglicku bol super a mnohému ma naučil, práca sa mi veľmi páčila, ale stále som nevedel, čo robiť a kam sa vydať po tomto roku.

Nasmerovanie

V jeden deň po modlitbách som sa dostal na stránku, kde písali o tom, ako sú v Ázii deti predávané do otroctva a dokonca sexuálne zneužívané. Od tohto dňa som si nevedel predstaviť žiť svoj život bez toho, aby som sa snažil aspoň pár z týchto detí v budúcnosti vytrhnúť zo situácie, v ktorej sa nachádzali. Po roku v Anglicku som sa pridal k Operation Mobilisation a začal si zbierať finančnú podporu na to, aby som sa pridal k Asia Challenge Teams. Stretol som sa s viacerými kresťanmi, ktorí mi v rozhovore o zbieraní finančnej podpory na Slovensku ironicky povedali: „Tak veľa šťastia.“ Nakoniec sa však Pán priznal k mojej túžbe a podporu som po trištvrte roku vyzbieral. Približne rok po návrate z Anglicka som sa už s titulom „misionár“ vydal do Ázie s predstavou, ako budem zachraňovať deti a ako sa stanem mučeníkom.

Vytriezvenie

Po odlete zo Slovenska som strávil tri týždne na konferencii v Holandsku a neskôr dva týždne na ďalšej konferencii v Thajsku, ktoré sa malo stať mojím prvým pôsobiskom. Konferencií som mal v tomto čase už plné zuby a nevedel som sa dočkať práce „na poli“. Thajsko je úžasná krajina, do ktorej som sa okamžite zamiloval. Pridal som sa k tímu na severe Thajska a pracoval pod baptistickým zborom. Keď som sa pridával k OM a k programu Asia Challenge Teams, zaujala ma možnosť vybrať si z množstva služieb, kde bola aj práca s utláčanými deťmi. Nakoniec sme však pracovali s ľuďmi v zbore a deťmi, ktoré mali kresťanských rodičov. K deťom, ktoré boli v ohrození otroctva, sme ani nepričuchli, a ako

som neskôr zistil, miestne zbory sa podobnej službe vyhýbajú a takmer nikto ju nerobí. A tu sa začala moja frustrácia. Cítil som sa tak, akoby som prišiel na misijný výlet, len aby som sa mohol nazývať misiónárom a mal z toho dobrý pocit. Vrcholom bolo, keď som pri jednej z modlitieb prežil, že toto nie je správne miesto pre mňa. A tak som po dvoch mesiacoch OM opustil. Nevedel som si predstaviť pokračovať takýmto smerom ďalšie dva roky. Toto mi neskôr prinieslo mnoho problémov, keď ma ľudia ohovárali a vymýšľali si všemožné dôvody, prečo som z OM odišiel. Strávil som istý čas hľadaním nového pôsobiska v Bangkoku v Red District, žil vo Filipínskom slume v meste, ktoré bolo zničené hurikánom a skončil v Pattayi. Pattaya je mesto, ktoré má 100-tisíc obyvateľov, z čoho 35-tisíc sú prostitútky a prostitúti. Veľznáme centrum hriechu v Juhovýchodnej Ázii. V Pattayi som túžil pridať sa k miestnej Slum Ministries, ktorí pracovali s deťmi v ohrození otroctva. Nakoniec som však aj túto službu po pár týždňoch musel opustiť kvôli problému s vízami. V Pattayi som strávil mesiac v prenajatej izbe v jednom z miestnych bordelov. Nič iné som si nevedel dovoliť, môj psychický stav sa postupne zhoršoval, prežil som zápal stredného ucha a ťažko opísateľný pocit samoty, obkolesený ťažko predstaviteľnou hriešnosťou, pripomínajúcou biblickú Sodому a Gomoru. Po tomto mesiaci som sa začiatkom decembra 2014, plný smútku, s depresiami a pocitom úzkosti vrátil porazený a zmätený na Slovensko.

Vianoce a Nový rok

Ako vám opísať, aké je to vrátiť sa zo života v Slume vo Filipínach a Pattaye na Slovensko práve pred Vianocami? Tri týždne som v dôsledku reverzného kultúrneho šoku takmer nevyšiel z domu a keď sa ma mama opýtala v Kauflande, či by som chcel perlivú, neperlivú alebo mierne perlivú vodu, tak som sa rozreval a skoro odpadol pod ťarchou prežitého, ktoré sa mi vracalo do mysle. Vianoce boli ťažké a veľa som sa modlil, aby som odhalil dôvod svojho zlyhania. Pôvodne som to, čo sa stalo, bral ako svoje zlyhanie. Až neskôr som si uvedomil, čo všetko sa v mojom živote zmenilo a čo všetko som sa za ten – pomerne krátky – čas v Ázii naučil. Stratil som 90% podporovateľov a myslel som si, že som ako misiónár skončil. Až som sa v jeden deň dostal k článku o „Deťoch ulice“, tzv. streetchildren, žijúcich v uli-

ciach Káthmandu. Následne som sa prihlásil na internetovú zoznamku, kde som chcel nájsť niekoho z Nepálu, od koho sa budem môcť dozvedieť viac informácií o situácii týchto detí. Úprimne – posledné, čo som v tomto čase chcel riešiť, bol vzťah alebo manželstvo. O dva dni napísala Leena Dhakal z Káthmandu. Zo slušnosti som odpísal. O necelý polrok sme sa v Káthmandu vzali a dnes je Leena Kurucová mojím obrovským požehnaním a darom od Boha.

Nepál

Odkedy žijem v Nepále, udialo sa toho strašne veľa. V roku 2015 sme prežili a následne pomáhali obetiam zemetrasenia. V našom susedstve totiž umreli stovky ľudí. Keby som v ten deň chorý neležal v posteli, tak by som bol pravdepodobne v posilňovni, ktorá skončila po zemetrasení v ruinách a nepísal by som tento článok. Neskôr, ešte pred svadbou, sme mali s Leenou nehodu na motorke, lebo nám iný vodič vošiel do cesty. Ale ak by vás zaujímali naše zážitky a niečo z toho, čo nás postretlo za posledné roky, môžete si ich prečítať na mojom blogu peterkuruc.blog.sme.sk. Nájdete tu príbehy detí z ulice, aj tie naše.

Budúcnosť

Prečo teda v Nepále s manželkou žijeme a plánujeme ostať, keď je to tak veľmi náročné a často nebezpečné? Verte mi, že niekedy mám týždne, keď by som sa do Európy, alebo niekam inam najradšej presťahoval každý deň. Už rok a pol ale podporujeme 12 detí v detskom domove, ktoré boli v ohrození obchodovania s ľuďmi, chodíme do ulíc, kde ošetrujeme rany deťom, ktoré žijú v uliciach a rozdáваме im jedlo. V súčasnosti sme s manželkou aj v procese prijatia dvoch dievčat k nám domov. Okrem týchto aktivít máme jeden veľký sen. Snívame o tom, ako radi by sme postavili detský domov pre aspoň 15 z týchto detí, ktoré nemajú detstvo, lásku a často ani miesto, kde by zložili hlavu. Nielen k naplneniu tohto sna, ale aj k životu a našim činnostiam potrebujeme modlitebných a finančných partnerov. Nás a našu činnosť môžete sledovať na našej stránke www.hopeforkidsnepal.org kde rovnako nájdete odkazy na našu facebookovú stránku a youtube kanál s pár videami. Rovnako tam nájdete aj informácie potrebné k tomu, ak by ste sa radi stali našimi podporovateľmi. ■

príbeh

DETI, KTORÉ ŽIJÚ NA ULICI

PETER KURUC

Čo si väčšina z nás pomyslí, ak stretne na ulici bezdomovca? No asi si to zaslúžil. Buď pil alebo prehral všetko, čo mal. Čo by ste si však pomysleli, keby by ste na ulici stretli dieťa? No – to je už iná káva.

Práve takýchto detí je tu v Káthmandu niekoľko tisíc a každoročne pribúdajú nové. Spoločne sa nazývajú „streetchildren“ (deti ulice). A práve oni – a prevencia toho, aby sa ďalšie deti dostali do podobnej situácie tu v Nepále – sú s manželkou našou cieľovou skupinou na ulici a v detskom domove, v ktorom sme partnermi.

Väčšinou zdieľajú tie isté príbehy. Ich matka zomrela, otec sa znovu oženil a oni skončili v dome ako otroci. Pripomína vám to príbeh o Popoluške? Nuž, tu je to krutá realita, nie len rozprávka. Alebo im pre istotu umreli obaja rodičia a oni skončili u niektorého z príbuzných na dedine. Školy nieto, jedla nieto, a tak sa rozhodli ísť hľadať šťastie do Káthmandu alebo Pokhary. Ale väčšinou je to Káthmandu.

Tu ich nič dobré nečaká. Miestne gangy si ich rozdelia, niektoré zmrazčia, aby od turistov vyžobrli viac. Iné deti, najmä dievčatá – ale aj chlapcov – predávajú do sexuálneho otroctva, väčšinou do Indie. Zvrhlé chůtky človeka totiž nepoznajú hraníc. Tieto deti spoznáte v uliciach Káthmandu jednoducho. Sú špinavé, pod 6 rokov sa váľajú niekde na ulici s miskou neďaleko, do ktorej hlavne turisti hádzajú rupie. Alebo nesú veľké vrece. Hoci je pravda, že som stretol aj 5-ročné dievčatko s vrecem cez plece.

Tak sme jedného dňa s manželkou, keď sme rozdávali miestnym deťom na ulici jedlo z vlastných obmedzených zdrojov, stretli aj troch bratov. Ale ich osud bol trochu iný, keďže mali jedného rodiča – matku. Tá ich posielala do ulíc Káthmandu, aby zbierali odpadky, ktoré ona potom speňažila. Denne tak zarobili zbieraním papiera a plastov asi 100 nepálskych rupií (v tom čase cca 1 euro, dnes 85 centov). Pri pohľade na nich mi vždy napadlo,

ako by nebolo možné, aby sa niečo podobné dialo v našich „civilizovaných“ krajinách na západe. Oni a kopa ďalších mali len to nešťastie, že sa narodili práve tu. Žiadnu inú vinu neniesli. Osobne som vždy veľmi vďačný – keď niektoré z týchto detí stretnem na svojich „pochôdkach“ – za to, že som sa narodil tam, kde som sa narodil. To jediné ma od nich odlišuje, lebo ak by som sa narodil tam, kde oni... neskončil by som o nič lepšie.

Spomínaní traja bratia boli v tom čase cca rok a pol na ulici. Narodili sa v jednej z odlahlých dedín Nepálu, akých sú tu stovky, ba tisíce. Ak chcete zísť do jednej z nich, musíte sa vydať na niekoľkodennú prechádzku po horách. Pri prvom kontakte s nami boli ako každé iné dieťa, vyrastajúce na ulici, veľmi drzí, drankajúci peniaze. Po čase pochopili, že peniaze nedostanú a boli prekvapení, že sa o nich s manželkou zaujímate. Manželka je z kasty brahminov, a to má na podobné deti väčšinou veľký vplyv. Nechápu prečo sa s nimi „kuire“ (beloch) a „brahminka“ chcú rozprávať ako s rovnými a dávajú im jedlo. Po čase zmäknú a my vidíme, že tieto ešte nie sú závislé na lepidle (všetky deti na ulici časom začnú fetovať lepidlo). Nakoniec sú aj vďačné, že sa s nami môžu porozprávať a javíme o nich úprimný záujem. V ten deň sme asi jediní, kto sa ich nesnaží odohnať. A tak sa porozprávame, navzájom sa na seba usmejeme, dáme im niečo na jedenie a dohodneme sa, že zajtra sa stretneme na tom istom mieste v tom istom čase. Na druhý deň ich musíme čakať dve hodiny, lebo deti predsa hodinky nemajú. Ale čakáme radi.

Na druhý deň nás chlapci zavedú do ich „štvrte“. Cesta tam vedie cez úzke uličky, kde len veľmi ťažko preniká aspoň trochu svetla. Sprvoti mám na mysli, či nás nevedú do nejakej pasce, aby nás

niekto z ich gangu okradol. Nemôžete sa čudovať – všade naokolo ležia nejakí drogoví závislí, deti fetujúce lepidlo, je tu špina, atď. Do podobných miest si ale aj tak nikdy neberiem nič cenné a pri sebe mám maximálne pár eur. Časom sa na nás nalepia dve dievčatká (5 a 6) s vrecami cez plece, a o chvíľu zas nejakí chlapci. Nakoniec skončíme na veľmi malom nádvorí uprostred vysokých domov, kde leží na zemi a hrá sa v okolí cca 20 detí. Napadne mi: Pane, ale veď ja nemám dosť banánov a žemlí. A tak sa s deťmi rozprávame, dáme im jedlo čo máme a odháňame tínedžerov s lepidlami v rukách, aby im nezobrali to, čo sme im práve dali. A čakáme, pokiaľ sa deti nenajedia, aspoň trochu.

Pri odchode sa s manželkou takmer rozplačeme, že im nevieme pomôcť viac. V tom čase sme žili z cca 150 dolárov mesačne a bývali v jednej izbe u manželkiných rodičov. Ešte nejaký čas sa deťom

venujeme a nosíme im jedlo, ošetrujeme rany, až jedného dňa sa stratia. Pravdepodobne začali susedom prekážať a tí ich odohnali. Alebo sa len niekam premiestnili. Pýtali sme sa – nikto nevedel, kam odišli. V tom čase si uvedomujeme, aké potrebné by bolo založenie detského domova, aby sme im mohli dať viac opatery a lásky. Ale... to v tomto čase ostáva snom budúcnosti.

Dnes, o rok neskôr, sme partnermi v jednom z detských domovov tu v Káthmandu, kde sa snažíme priviesť deti z dedín, ktoré sú v riziku toho, že by sa dostali na ulicu. Sú sirotky, alebo sa o ne príbuzní nevládzu starať. V súčasnosti máme 12 detí. Nie je to veľa, ale je to 12 detí, ktoré majú pravidelnú stravu, možnosť chodiť do školy, zdravotnú starostlivosť a lásku. A nemusia žiť na ulici.

Budme vďační, že sme sa narodili v Európe, na Slovensku. ■

misia - wycliffe

Do dnešnej rubriky vyberáme z mailu riaditeľa Wycliffe Slovakia **JAROSLAVA TOMAŠOVSKÉHO**, ktorý napísal z nedávneho stretnutia pracovníkov Wycliffe v Nemecku.

Milí priatelia,

som rád, že sa s vami môžem podeliť o to, čo momentálne zažívam na stretnutí v Nemecku. Pišem tieto riadky ako pozvanie k modlitbám za naše stretnutia. Veľmi si uvedomujeme, že nič nie sme schopní vidieť a chápať bez toho, aby nám v tom Pán Boh pomohol.

V prvom rade som vďačný za úžasných ľudí, s ktorými tu môžeme spoločne čítať Božie slovo a hľadať nové prístupy k vedeniu našich organizácií v tomto rýchlo sa meniacom svete. Je nás tu niečo vyše 40 z 27 krajín sveta (8 z Európy). Práve tento globálny pohľad veľmi obohacuje a rozširuje naše chápanie. Naši bratia a sestry z Ázie, Afriky, Ameriky či Austrálie nám pomáhajú vidieť veci, ktoré sme ako Európania nevideli, a naopak. Na konci každého dňa sa snažíme zhrnúť si, čo nám Pán Boh v ten daný

deň odhalil o sebe a o nás. Krátko zhrniem, aké lekcie mi Pán Boh doteraz dal. 1. deň sme sa sústredili na Božiu Trojicu a na to, ako Boh vedie tento svet, a zároveň aké vzťahy vládnu v Božej Trojici. Videli sme tam PRIATELSTVO a JEDNOTU. Najlepším odrazom Božieho spôsobu vedenia je KOMUNITA VEDÚCICH, medzi ktorými vládne priateľstvo a jednota. 2. deň sme svoj pohľad sústredili na okolitý svet a to, čo sa v ňom deje. Pretože všetky tieto zmeny majú dopad na to, ako vedíme. Rôzne pohľady na dianie vo svete boli pre mňa veľmi obohacujúce – videl som, že to, čo jedných ovplyvňuje veľmi, na iných má len minimálny alebo žiadny dopad. Pochopil som, že len ako komunita môžeme vidieť a chápať realitu komplexne. Ale ani to najlepšie chápanie reality nestačí na to, aby sme vedeli správne reagovať – na to potrebujeme Božiu pomoc.

Chcem vás preto poprosiť o vaše modlitby za to, aby sme všetky Božie lekcie pochopili a dokázali preniesť do praxe.

Prajem Vám požehnaný týždeň. ■

Jaro

Nedávno prebehla konferencia KPM, ktorú každoročne organizuje TC Kompas. Smel som na nej slúžiť slovom, počas ktorého som okrajovo spomenul, že v Žiline zakladáme nový zbor Za kostolom. Bol som prekvapený, ako veľmi sa účastníci následne zaujímali práve o tému zakladania nových zborov. Keď so mnou na druhý deň robili rozhovor, všetky otázky z pléna sa týkali práve toho. Dokonca, keď moderátor naznačil, že by sa ma mohli opýtať otázku súvisiacu s mojou kázňou o odvahe, tak sa po chvíľke ticha ktosi ozval: „Kde si nabral odvalu založiť nový zbor?“ Milé.

V rámci otázok, ktoré sa ľudia k zakladaniu nového zboru v Žiline, kde už jeden zbor CB máme,

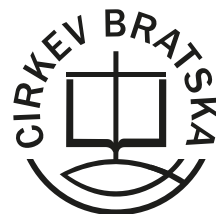
PLANT.sk

pýtajú, je jedna, ktorá sa opakuje pomerne často: „Aké zatiaľ nesiete ovocie?“ Po siedmich mesiacoch novej práce je ťažko hovoriť o ovocí – skôr vidíme

rôzne zárodoky. No predsa je tu jedno ovocie, ktoré prišlo takmer okamžite: povstávajú noví lídri a služobníci. A to v oboch zboroch. V jednom zbore vzniklo vákuum po lídroch, ktorí odišli, a v druhom vznikla potreba rozvinúť základnú prevádzku komunity. Vákuum nových služobníkov pritiahlo dokonca až zo zadných radov a potreba im dala motiváciu. Pre nás je to jeden z dôvodov na oslavu. ■

Ján Máhrík
(kazateľ zboru CB Žilina-Za kostolom)

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

MAREC 2017

Spoločné modlitby uviedol predseda RCB Štefan Evin.

Rada rozhodla:

Revíziu hospodárenia v zboroch Hermanovce, Vranov a Košice urobí Jakub Kintler a v Nitre vizi-tátor Martin Jurčo.

O zvýšení miezd pracovníkom ústredia v roku 2017 o 4%. Rozhodla, že bude pravidelne prehod-nocovať odmeny pracovníkov ústredia vždy v de-cembri alebo v januári.

O kúpe nového auta pre potreby ústredia.

Že prispeje na úhradu časti nákladov, spojených s pohrebom kazateľa L. Fazekaša z prostriedkov ústredia CB.

Rada poverila:

Predseda Rady, aby sa zúčastnil na konferencii Cirkvi bratskej v ČR a zároveň pozvala zástupcu Cirkvi bratskej v ČR na našu konferenciu.

Rada zobrala na vedomie:

Informáciu predsedu Rady o konferencii *Cesta obnovy* s Johnom Wenrichom v Čechách.

Informáciu, že predseda Rady 12. 2. 2017 uvie-dol do služby v zbere Stará Turá kazateľa Daniela Jurču za kazateľa – správcu zboru.

Informáciu, že kazateľ Martin Kačur bol 28. 2. 2017 zvolený na najbližšie dva roky za seniora pre východnú oblasť.

Správu kazateľa Slavomíra Polohu o využití študij-ného voľna.

Priebežné výsledky z rokovania s kórejským zbo-rom ohľadne dohody medzi Radou a týmto zbo-rom.

Správu Dona Olesona zo zboru First Evangelical Free Church Rockford o podpore ľudí a aktivít v CB na Slovensku. Rada vyjadrila vďačnosť bratovi Olesonovi aj zboru za túto podporu.

Stanovisko protestantov ku kauze únos.

Ďalej Rada:

Schválila žiadosť kazateľa Tibora Máhrika o štu-dijné voľno v čase od mája do júla 2017 podľa pred-loženého študijného projektu.

Zhodnotila februárovú pastorálku kazateľov.

Pripravila návrh rozpočtu na rok 2017, ktorý fi-nančný odbor predložil na diskusiu na stretnutiach s hospodármi zborov. Definitívny návrh rozpočtu, ktorý vzíde zo stretnutí s hospodármi zborov, hlav-ne zadefinovanie príjmov zborov a percento prí-spevku na celocirkevné potreby, bude predložený konferencii.

Zaoberala sa prípravou konferencie 2017. Roz-hodla, že konferencia bude tento rok v Žiline (27. 5.) a bude jednoduchá. Schválila tajomnícku sprá-vu a pripravila predbežné návrhy pre konferenciu (personálne aj vecné).

Dostala žiadosť zboru v Žiline o zriadenie misij-ného zboru „Za kostolom“ a žiadosť zboru v Levi-ciach o zriadenie misijného zboru v Trnave. Rada si vyžiada stanovisko odboru PLANt.sk ku každej žiadosti a následne rozhodne o ďalšom postupe.

Mala rozhovor s kazateľom Bohdanom Roháčkom o jeho službe v Michalovskom zbore. Pripravila ná-vrh postupu pri hlasovaní o jeho zotrvaní v zbore, ktorý predseda Rady Štefan Evin a člen Rady Peter Prištiak dohodnú so staršovstvom zboru.

Mala rozhovor s Jaroslavom Maďarom a Todd-m Pattersonom, ktorí sú učiteľmi z Cirkvi bratskej na Katedre teológie a katechetiky UMB v Banskej By-trici. Rada predĺžila poverenie pre ich pôsobenie ako vysokoškolských pedagógov na tejto univerzi-te. Pozvala ich k účasti na pastorálnych konferenci-ách a podujatiach Cirkvi bratskej. Navrhla im, aby využívali svoje predmety a vyučovacie možnosti na rozširovanie témy zakladania a obnovy zborov medzi študentmi a takisto, aby poskytlí svoje vedo-mosti na vzdelávanie v cirkvi.

Vyjadrila podporu pripravovanej konferencii Práca a viera, dáva ju do pozornosti zborom a fi-nančne ju podporí.

APRÍL 2017

Spoločné modlitby uviedol kazateľ Slavomír Polo-ha.

Rada rozhodla:

Predloží konferencii 2017 návrh na zriadenie mi-sijného zboru CB v Trnave.

Pomôže spoločenstvu Mozaika v Košiciach pri hľadaní adoptívneho zboru.

Poskytne Hudobnému múzeu kontakty pre jeho zámer dokumentovať cirkevnú hudbu a aktivity cirkevných speváckych zborov.

Rada poverila:

Predseda Rady a Tomáša Henžela vizitáciou samostatnej kazateľskej stanice (príp. misijného zboru) v Trnave.

Predseda Rady, prípadne tajomníka Rady vedením hlasovania o zotrvaní kazateľa Bohdana Roháčka v zbere Michalovce.

Rada zobrala na vedomie:

Informáciu, že predsedom Ekumenickej rady cirkvi je po voľbách Miloš Klátik (generálny biskup ECAV) a podpredsedom László Fazekas (biskup Reformovanej kresťanskej cirkvi); predsedom Evanjelickej aliancie je po voľbách Lubomír Vyhnanek (Kresťanské zbory) a podpredsedom Ján Kerekréty (ECAV).

Pozitívne hodnotenie doterajšej služby vikára Mareka Tomášoviča na stanici v Trnave.

Ďalej Rada:

Schválila Metodický pokyn pre prípravu a schvaľovanie študijných pobytov v zahraničí.

Mala rozhovor s predsedom PLANT.sk (odbor pre zakladanie zborov) Tomášom Grulichom a podpredsedom Tomášom Henželom. Rada počíta s tým, že Tomáš Henžel prevezme funkciu predsedu PLANT.sk po ukončení práce Tomáša Grulicha koncom roka 2017.

Uložila predsedovi Rady komunikovať o študijnom voľne kazateľov s kazateľmi a staršovstvami. Tejto otázke je potrebné venovať pozornosť aj pri vizitáciách.

(spracované z podkladov Rady Cirkvi bratskej)

SLOBODA V ZAJATÍ

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodič trolejbusu)

7. 3. 2017

Dnes idem do služby s pochmúrnymi myšlienkami. Trápia ma problémy v rodine, starosti mi robia nepríjemné životné okolnosti. Rozmýšľam, prečo sú veci také, aké sú... aké by to bolo, keby...

22:15

Na zastávkach je už takmer prázdno a doprava je homeopatická – len kde-tu nejaký motorový oneskorenc.

Na zastávke nikto nie je, tak chcem odísť. Zrazu, ďalej vpredu pred sebou, zbadám čudne bežať takého tridsiatnika. Máva na mňa jednou rukou – chce ísť so mnou. Nuž poruším predpis, zatvorím dvere a zastanem pri ňom mimo zastávku, nech toľko nebeží a nech toľko nečakáme.

Pred nastúpením s úsmevom ďakuje a na vysvetlenie nadvihuje pravú nohavicu, pod ktorou sa namiesto nohy zaleskne kovová protéza.

Ľavá zdeformovaná ruka sa nekoordinovane hompáľa vedľa nastupujúceho, so sebou samým zmiereného bežca.

Keďže zostal stáť pri mne, rozhodol som sa porušiť aj ďalší predpis a zvedavo sa žiarivo-vyrovnanej tváre počas jazdy pýtam:

„Čo sa vám stalo?“

„V 1998 som išiel v Banskej Bystrici s taškou na chrbte do školy a do zastávky, na ktorej som čakal na autobus, vpálil opitý vodič. Dokaličil ma a ušiel. Stratil som veľa krvi, ale otec mi daroval toľko krvi, koľko mohol, a to ma zachránilo. Neznášam jehovistov. Nedávajú krv, lebo že je svätá – ale veď práve preto sa treba s ňou podeliť. No neni tak? To jakého Boha hlásajú? Boh je láska, a z lásky môžeš robiť, čo chceš – no neni tak, pán šofér?“

Na túto bleskovú misiu pravdy som schopný odpovedať len súhlasným prikyvovaním a šokovaným, nie veľmi dôvtipným: „Tak, tak...“.

„A čo robíte? Vyzeráte plný života.“

„V Taliansku som osem rokov striekal pištoľou lode. Farbou, chápete, ne? Tu mi dávajú 170 euróv dôchodok a z poisťovne som za úraz nedostal nič, pretože vinník bol a je neznámy. Päť súdov som prehral. Nevadí, ja sa nestratím.“ Jeho výnimočná tvár vyžaruje pokoj, zmierenie, lásku a hlavne slobodu. Ako obarený si počas jazdy potajomky obzerám tento vyrovnaný zázrak slobody a nasávam atmosféru, ktorá sa z neho nezadržateľne šíri.

„Kde je tu obchod, potraviny?“

„Tam za rohom, na ďalšej zastávke.“

„Dobehnem si ešte kúpiť niečo zjesť – stíham, ne?“

„Jasné, stíhate.“

Svojským, teraz už pochopiteľným behom vo vytáhaných teplákoch a lacných teniskách mizne v tieni za ponurými žltými kužeľmi svetla pouličných lúčov a mám pocit, že tento chlapík toho už stihol neskuťtočne veľa.

Dnešné moje ponuré úvahy o osobných nezdaroch, ktoré mi bránia v mojich plánoch, po tejto optimistickej sprche slobody prekvasili na výzvu.

Na radostnú výzvu – veď o to ide; prekážky sú na to, aby sa zdolávali. Hora, ktorá sa predom mnou hrozivo týči, je práve tá hora na mojej ceste, ktorú nieže musím, ale smiem zdolať.

Lebo práve z nej zažijem pohľady, určené len a len pre mňa.

...kde je Pánov Duch, tam je sloboda.

2 Kor 3, 17 ■

AMNESTIA AKO EPIZÓDA

V kinách bol uvedený aj film *Únos*. Z hľadiska dramaturgie či spracovania nemusí byť pre nezásväteného diváka veľmi výpovedný, no pre svedkov diania na Slovensku toho obdobia bol dosť silnou pripomienkou temnej súčinnosti síl zla pri snovaní svojich intríg a účinných mechanizmov moci. Z plátna dýcha desiatky minút atmosféra spoločnosti, ktorú spravujú ľudia, čo sú si vedomí svojej neohroziteľnosti, ako aj faktu, že vedome pracujú na tom, že sa im nič nemôže stať.

Keď sa 6. apríla 2017 dostal do Zbierky zákonov zákon o zrušení amorálnych amnestií, vznikla situácia, ktorá otvára cestu pre primerané vyriešenie tohto temného reťazca udalostí a skutkov. Na jeho konci je momentálne bezúhonný bývalý šéf štátneho orgánu, ktorý podľa dostupných informácií zo zverejneného vyšetrovacieho spisu jednotlivé čiastkové operácie významne koordinoval.

Prečo je pre dušu spoločnosti dôležité vedieť spracovať takéto situácie? Lebo ide o samotné jadro jej ďalšieho zdravého vývoja. Súdny, ako aj bezpečnostné orgány majú bdieť nad tým, ako sa v spoločnosti uplatňuje spravodlivosť. Právo je – ako hovoria jeho teoretici – práve umením spravodlivosti. Nové právne predpisy vznikajú v situáciách, ktoré ukazujú, že sa niečo spod práva vymyká. Zákonmi nie je možné popísať a predvídať všetko, čo sa v živote stane. Tvorivosť tých, ktorí vedia jestvujúce medzery v zákonoch zneužiť, alebo využiť vo svoj prospech, je neraz dôvodom toho, prečo unikajú spravodlivosti či spravodlivému súdnemu procesu.

To, ako sa máme v tejto atmosfére bezmocnej odkázanosti na fungujúce inštitúcie spoľahnúť na ich funkčnosť, súvisí práve

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Naša spoločnosť sa počas posledných týždňov vrátila k reflexii udalostí, ktoré boli spojené so zavraždením prezidentovho syna do Rakúska. Okolnosti tohto činu sa snažili vyšetriť rôzni vyšetrovatelia. Ukazovalo sa však, že ide o čosi viac ako len o akt zločineckej či kriminálnej svojvôle. Prepojenie organizovaného zločinu, štátnych orgánov a vtedajšej politickej elity sa ukazovalo ako stále pravdepodobnejšie. No „prišli“ amnestie.

s potrebou riešiť konfliktné situácie na úrovni duchovnej kultúry našej civilizácie. Ak nemáme brať spravodlivosť do vlastných rúk a žiadať oko za oko či zub za zub, práve tu je miesto postaviť hrádzu zlu a nízkym vášňam transparentnými a účinnými mechanizmami, ktoré slúžia spravodlivosti. Starozákonný inštitút starších či inštitút sudcov sa viaže práve na túto potrebu kultivovať morálku na spoločenskej úrovni. Inštitút delenia moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu je práve ovocím tejto skúsenosti. Človek, ktorý si je vedomý svojej moci, ale nie je na to morálne vybavený, má silnú tendenciu svoju moc zneužiť. Odpustenie a víťazstvo dobra nad zlom má svoju paradigmu vo svetle veľkonočnej udalosti práve v príbehu Ježiša Nazaretského. Jeho zmanipulovaný proces bol snahou mocných tohto sveta umlčať jeho neohrozený postoj, spojený so základným poslanstvom o Božom kráľovstve, ktoré sa začína už tu na zemi. Otváranie očí slepým, dvíhanie nespravodlivo utláčaných, porozumenie k cudzincom, sirotám i vdovám a láska k spravodlivým... Toto bolo aktualizovaným starozmluvným poslanstvom žalmistu (Ž 146), ktoré mal Ježiš ambíciu naplniť.

To, že veľkonočná agónia a smrť bude len trojdňovou epizódou, nemohli farizeji, zákonníci, Pilát ani dav, volajúci po ukrižovaní, vedieť. To, že na to mocní tohto sveta vždy znovu zabúdajú, je len smutnou pripomienkou toho, že človek, opantaný sám sebou a svojou mocou, na to vždy znova ochotne zabudne. Preto každé malé víťazstvo dobra a lásky nad zlom a nenávisťou je vždy znovu zábleskom Božieho kráľovstva medzi nami. náš život vo svetle Ježišovho príbehu dáva zmysel, hoci tie zlé epizódy trvajú niekedy trochu pridlho. ■

KRÍŽOVKA
„Láska je skutočným bohatstvom vtedy, ak sa s ňou...“

Autor: Peter Kailing	Skratka kapitána	Prosia za niekoho u Boha	Jedlo zo zeleniny		POMÔCKY Edil, Oti, Imid, Ast	Chacha	Astien	Tamten	Druh Krmiva
Okolo (básn.)				Necivilizované	Zmätok TAJNIČKA				
Privčasne, priskoro					•				
Krútil					•	Tento Skupenstvo vody			
	Daj súhlas Stará zbraň				•		Odporov. spojka (ale) Čudo		
Chem. zn. lutécia			Dotieravý hmyz Ghanská rieka		•			Tislo	Úkon, čin
Príbuzný				Dom. žen. meno Ázijec	•				
Herpes, opar					•	Psovitá šelma Starorím. úradník			
	Povraz	Inam Odvleč			•		Chem. zn. astátu Org. zlúčenina		
Chem. zn. lutécia			Následník Slučka		•				Ukazovcie zámeno
Český súhlas				Obmedzenie, hranica 45, rím.	•				
Žalostne neplakala					•				
Nepárno-kopytník						Budova			

Správne odpovede RELAXu z Dialógu č. 3/2017
Tajničky krížovky: Aj krátky život je dostatočne dlhý na dobrý a ČESTNÝ ŽIVOT

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy: svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 10. 05. 2017. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa). Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava. / **Stranu pripravil Peter Kailing**

Záhadopolis

Vstúpte s nami do Mesta záhad! Záhadopolis je starobylé mesto, kde objavíme snívajúceho kráľa, divé zvery, nebezpečné miesta, odvahu aj intrigy.

Bible camp pre deti od 7 do 12 rokov

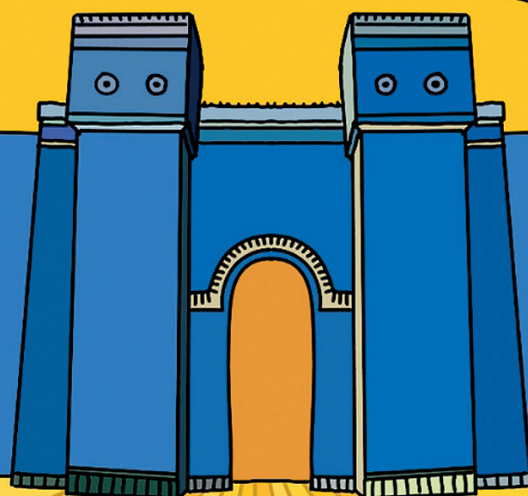
22. - 29. júl 2017

Tábor Podvišňové (Biele Karpaty)

Cena: 150€

Info: tabory.su@gmail.com

Prihlášky: scriptureunion.sk

<http://www.scriptureunion.sk/aktivita/prihlasky/>